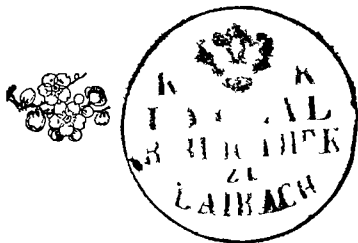

Vodnik
za
Savinske planine
in
najbližjo okolico.

Spisala
Fr. Kocbek in M. Kos.

Izdalo in založilo „Slovensko planinsko društvo“.

V Celji 1894.

Tiskal Dragotin Hribar v Celji.

Predgovor.

Visoko vrh planin stojim,	Na gore!
V veselji rajskem tu živim; V prozorne višine, na strmo goró,	
Tam dol' ljudje prebivajo, Kjer v globel brezdanjo strmi ti oko,	
Veselje redko uživajo: Kjer večni ledniki v oblake kipé	
Prid' vrh planin,	In divnost planinska navdaja srcé.
Nížave sin!	Trnovski.

Blaž Potočnik.

Prelepa domovina slovenska ponaša se z mnogimi prirodnimi krasotami. Med njimi zavzemajo tudi Savinske planine ob trojni meji štajerski, kranjski in koroški prav odlično mesto.

Gledé na te lepote je potrebno, da popotnikom opisujemo posamezne kraje in pote z vsemi podrobnostimi, katere jih utegnejo zanimati.

Tako je nastala sledeča knjižica, namenjena kot vodnik ali kažipot slovenskim turistom v Savinske planine. Lega nekaterih krajev je zahtevala, da so se pridejale še nekatere ture, ki sicer ne spadajo v okrožje Savinskih planin. Čas pri posameznih turah je preračunjen za dobre pešce. Mnogi napisi in zaznamenovanja napravljena po «Slovenskem planinskem društvu», kažejo začetek in mér potovanja.

Savinske planine so zelo prostrano gorovje, katerega vsaka gora prav po svoje zanima turista, slabi pešci pa lahko tudi v dolinah občudujejo divnost n. pr. Igle, Robánovega kota, Logarjeve in Bistriške doline, slapa pod Rinko itd.

V obče omejujejo Savinske planine na vzhodu Šaleška in Savinska dolina, na jugu dolina od Kamnika proti Kranju, na zahodu Kokrska dolinica in okrajna cesta do Železne Kaplje, na severu pa jarki od Železne Kaplje v Koprivno ob Mužici do Črne in dalje do Šoštanja.

Nekateri zemljepisci izločujejo iz te skupine gorovje na levem bregu Savine, začevši z Ovševo in izimši Raduho, ter je prištevajo vzhodnim Karavankam, za ostalo gorovje pa rabijo ime Kamniške planine. V tej knjižici se držimo prvega obširnejšega pojma. Ker po tem naziranju, kakor ga je določil že slavni in najboljši poznavatelj teh gor, g. vseučiliščni profesor dr. J. Frischauf, izvira reka Savina zares v sredini gorovja, zato se držimo tudi prav primernega imena «Savinske planine», ne spuščajoč se v daljnje prepire zemljepiscev.

Pri sestavljanju knjižice so se rabili poleg lastnih opazovanj in izkušenj nastopni viri: Frischauf: Sannthaler Alpen und Gebirgsführer (XV. zv. Touristenführer, Ö. T. C.), «Touren-Verzeichnis und Touristenführer für die Ost-Karawanken und Sannthaler Alpen» sekcije Železna Kaplja Ö. T. C., Frischauf: Wander-

bücher V (Untersteiermark) ter razni časopisi planinskih društev.

Ob sebi je umevno, da knjižica ne more biti povsem popolna, ker je prva svoje vrste. S tega stališča naj se presoja in uvaža nje dobri namen. Pisatelja kakor »Slovensko planinsko društvo« pa vzprejemajo z veseljem vsak popravek, kajti na ta način utegne biti druga izdaja že dovršenejša.

Končno nama je prijetna dolžnost pristrčno zahvaliti vse, ki so nama radovoljno postregli s posameznimi podatki, zlasti pa gg. dež. poslanca Fr. Muri-ja in Alojzija Schechela ter Janeza Piskernika.

Pisatelj.

I. Štajersko.

Na Štajerskem je prihod po južni železnici in progi
Celje - Velenje.

A. Železnica Celje - Velenje.

Celje, starodavno mesto ob izlivu Voglajne v Savino z zanimivo zgodovino; 5810 prebiv., sedež c. kr. okrožnega sodišča, okr. glavarstva; gimnazij, meščanska šola; čitalnica v Straussovi hiši blizu kolodvora.

Znamenitosti: Mestna farna cerkev, nemška cerkev (za glavnim altarjem lobanje Celjskih grofov), muzej, park; Stari grad (razvalina, lep razgled. Vstopnice po 10 kr. v gostilni pred razvalino).

Kopeli ob Savini, «Diana», parna in kadna kopel v mestu.

Hoteli: Erzherzog Johann, Elefant, Koscher, Stadt Wien, Goldene Krone. — **Gostilna:** Stadt Graz (tudi prenočišča; zbirališče Slovencev). — **Kavarne:** Mercur, Central, Prater, Hausbaum (celo noč odprta, blizu kolodvora).

Okolica Celjska je zelo lepa. Prijetni izprehodi in izleti: Jožefov hrib (samostan s cerkvijo), Stari grad, Miklavžev hrib, Lisce, Dost (838) z lepim razgledom.

Štajerska lokalna železnica, otvorjena l. 1891., pelje po širni in krasni Savinski dolini. Potujoč v Savinske planine izstopiš na postaji Rečici. Prva postaja od Celja so

Petrovče,

kjer je romarska cerkev (kip matere Božje ima prstan barona Miglija). Proti jugu drži cesta v Liboje (premogokop in Schützova tovarna za posodo); proti severu cesta skozi Sotesko na Dobrno (Bad Neuhaus) in Velenje, severno grad Zalog (Salloch), zahodno grad Novo Celje (Neucilli). — Kmalu je druga postaja

Žalec

(Sachsenfeld), lep trg s 657 prebiv., središče Savinskega hmeljarstva, dirkarsko društvo, dirkališče, parna pivovarna S. Kukca. Gostilna: J. Hausenbichler, na kolodvoru restavracija S. Kukca. Severno vidiš cerkev v Gotovljah. Blizu tovarna za beloprsteno posodo, zadaj na griču grad Plevna. Južno vodi cesta v Griže (Greis) in Zabukovico, t. j. dolinica s premogokopi in tovarno za beloprsteno posodo (I. Janežič). Romantično lego ima nova cerkev Lurške matere Božje, na desno Griže. — Tretja postaja je

Št. Peter.

Od tod je po državni cesti v $\frac{1}{4}$ ure most čez Savino. Gostilna J. Sadnika. Od tod po državni cesti v $2\frac{1}{2}$ ure trg Vransko ali na levo v $\frac{1}{2}$ ure Št. Pavel, grad in predilnica za bombaž — Prebold (Pragwald). Prehod v Trbovlje: po ozki, temotni dolinici (Rieker Graben) $1\frac{1}{2}$ uro, navkreber 1 uro in navzdol $1\frac{1}{2}$ ure v Trbovlje (Trifail, premogokop). Severno od Št. Petra vidiš grad Novi Klošter; blizu je «Pekel», precej velika podzemeljska jama, znana pod imenom «Sachsenfelder Grotte». — Četrta postaja je

Polzela

(Heilenstein-Frasslau). Tu vidiš stari grad Komendo in novi grad Schöneegg, tovarno za colna merila. Proti zahodu v $\frac{1}{2}$ ure trg Braslovče (Frasslau).

Oljska Gora. Vzhodno po vozni cesti polagoma **1** navkreber ob pobočji hrbta z Miklavževo cerkvijo; čez $\frac{1}{2}$ ure levo navkreber, po hrbtu v $1\frac{1}{4}$ ure do cerkve na vrhu gore (glej A 2).

Peta postaja je

Rečica na Paki

(Ritzdorf an der Pack). Gostilna Ane Bizjak «Pri pošti»; 3 sobe, 6 postelj à 40 kr. V bližini farna cerkev Šmartin in grad Pakenstein.

Izlet na **Oljsko Goro**. Po travnikih do pod **2** gore $\frac{1}{4}$ ure, potem strmo po gozdu navkreber $\frac{3}{4}$ ure

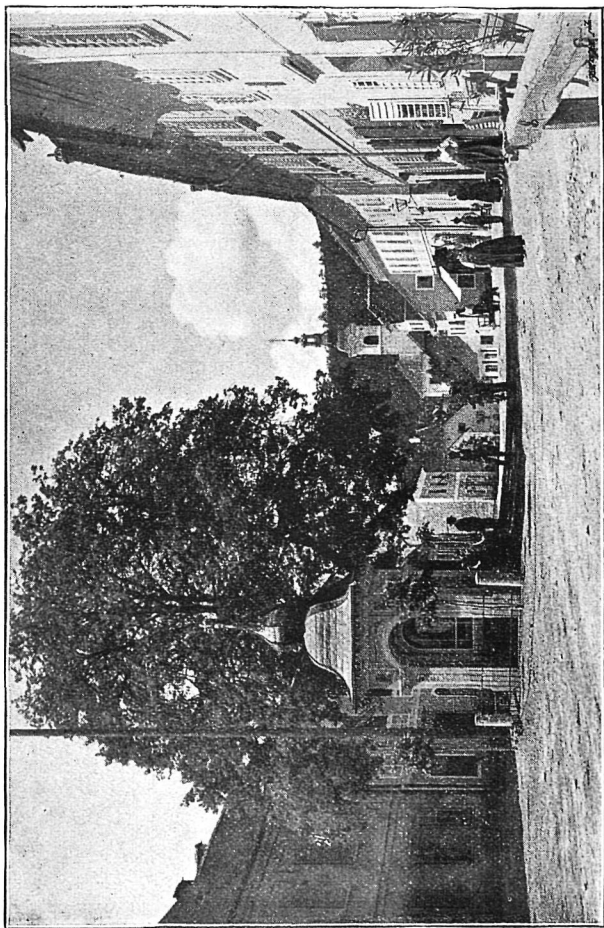
do križa, na desno po hrbtu v $\frac{1}{2}$ ure do romarske cerkvice, ki je bila l. 1837. po požaru novo sezidana. Razgled je krasen: zah. Savinske planine, sev. Golovec (Koralpe) in Pohorje, vzh. Donati, juž. Kum, Savinska dolina. Od tod vidiš 64 cerkvâ. Pot rdeče zaznamovan.

- 3 Izlet v **Mozirje**. Potniki, potujoči v Savinske planine, izstopijo na Rečici ter odidejo ali s pošto ob 9. uri dopoldne in 6. uri zvečer (1 uro vožnje, 30 kr. od osebe) ali po pešpotu (1 uro hoda). Pešpot vodi: v Šmartin, za šolo na levo čez most, potem na desno ob Paki, po gozdu polagoma kvišku na hrbet in potem naprej do okrajne ceste (držeče iz Šoštanja), na drugo stran navzdol, po okrajni cesti do potoka (na desni strani), na desno mimo hiš in po travnikih zopet na okrajno cesto. Pot rdeče zaznamovan.

Od Rečice vodi železnica ob Paki po ozki dolinici Penk (2 železna mosta in predor) do šeste postaje

Šoštanj

(Schönstein), trg s 835 prebiv., okrajno sodišče, davčni urad, notar, zdravnik; grad Schnitzerjev in razvalina (zelo razpadla) na hribu. Gostilni: hotel Krone (I. Pečnik), salon, 7 sob, 15 postelj à 60 kr.; I. Breznik, 3 sobe, 6 postelj. — Voz v Velenje 70 kr. ($\frac{1}{2}$ ure), v Topolščico 1 gld. ($\frac{1}{2}$ ure), v Mozirje 1 gld. (1 uro), na Dobrno 3 gld. (2 uri), z dvema konjema 50 kr. več.

Trg v Mozirji.

Cene: zajutrak 16 kr., kosilo 24 kr., pečenka 26 kr. Severozahodno dosepeš v $\frac{3}{4}$ ure v kopališče Topolščico (zelo priprosto, topla voda). Iz Šoštanja izleti: k Sv. Križu (3 ure), v Zavodne ($1\frac{1}{2}$), na Kozjak ($3\frac{1}{2}$ ure), v Velenje po lepi Šaleški dolini (1 uro); v Slovenjgradec 4 ure (glej B 8).

Za Šoštanjem je postajica (sedma)

Pasja vas

(Hundsdorf), od koder je stranska panoga železnice v premogokop (D. Lapp-a) v Škalih.

Zadnja (osma) postaja je

Velenje

(Wöllan), trg s 441 prebiv. Hotel Rak, 10 sob, 13 postelj à 60 kr. — Južno, visoko nad trgom, vidiš stari grad z dvema stolpoma. V obljudenem gradu je znamenita oprava v viteški sobani. Z oken lep razgled. Izleti: Na Dobrno 2 uri, v Slovenjgradec (z vozom 2 uri). — Pošta v Slovenjgradec vozi 3 ure in velja 1·28 gld. od osebe. Voz 2 do 3 gld. (1 konj) in 4 gld. (2 konja).

Slovenjgradec. Dobra cesta vodi iz Velenja 4 severovzhodno po zanimivi in romantični «Hudi luknji». Na najožjem mestu stoji spomenik nadvojvode Ivana, kateri je mnogo pripomogel, da se je tod napravila cesta. Spodaj velika podzemeljska jama, iz katere teče potok. Skozi «Hudo luknjo» se voziš

1 uro. Potem razpotje: desno v Vitanje (Weitenstein), levo navkreber do Št. Lenarta, kjer je razvodje (607) med Dravo in Savo. Od tod se začenja Mislinjska dolina, razširjajoča se severozahodno proti Slovenjgradcu. Na desno $\frac{1}{4}$ ure so Mislinje (Missling), kjer je bil nekdanj plavež, sedaj pa je, ker ni več železne rude, vse zapuščeno. Od Št. Lenarta (grad Waldeck) severozahodno $2\frac{3}{4}$ ure peš mimo Šmartina v Slovenjgradec. Iz Velenja peš $5\frac{1}{4}$ ure do mesta.

B. Slovenjgradec

(Windischgraz), 409 *m*, mesto z 981 prebiv.; okr. glavarstvo, sodišče, davčni urad, zdravnik, lekarna; pošta in brzovjav.

Gostilni: Pri pošti (Goll) in Günther; v obeh prenočišča, 30—50 kr. od sobe. — Pošta: V Spodnji Dravberg odide ob 9. uri dopold., $1\frac{1}{2}$ uri popold. $6\frac{1}{2}$ uri zvečer; v Velenje ob $1\frac{1}{2}$ uri popold. Iz Spod. Dravberga pride pošta ob 9. uri dopold.; iz Velenja ob 1. uri popoldne.

Znamenitosti: Cerkev sv. Duha (zelo stara). Grad Rothenthurn, tovarna za stole (Farsky) in tovarna za usnje. — Zahodno od mesta v $\frac{1}{2}$ ure Grad, božja pot, podružnica starotrška. Nekdanj je bil tu trden grad, pozneje pa so iz grada napravili cerkvico. Na nasprotnem hribu je grad Gradišče. — Zelo prijeten izlet je v grad Lehen, $\frac{1}{4}$ ure vzhodno iz mesta; pot vedno skozi

gozd po hladni senci. — Lepa izprehajališča (klopi) so tudi v Dobravi, velik smrekov gozd na planem. — Goštilna Plesnik $\frac{1}{2}$ ure od mesta. — V bližini (10 min.) fara Stari Trg (tu je dolgo deloval D. Trstenjak).

Izleti: **Uršula** (1696) 3—5 ur. *a*) Krajši pot: **1** skozi Stari Trg zahodno čez nizek hrbet 1 uro v Sele (Starotrška podružnica); na desno začetkoma dober pot v obloku, večinoma po gozdu, v $\frac{3}{4}$ ure do rebri (l. križ); mimo hiš v $\frac{1}{2}$ ure na vrh (tu travnik); na desno na greben v 1 uri do vznožja zadnjega stožca in $\frac{3}{4}$ ure na vrh Uršule. Pot za-
znamenovan rdeče.

b) Južno v Podgorje 1 uro, od tod pod cer- **2**
kvijo sv. Duha zahodno k potoku »Suhi dol«, po
vozni cesti v 2 urah do Plesivčnika (948), dobro
prenočišče. Do sem se iz Slovenjgradca lahko pelješ
z vozom. Od tod ali strmo v $1\frac{1}{4}$ ure ali po cesti
na daljnji oblok v 2 urah do cerkve (1696).

Od Urše je zelo lep razgled: Golovec, Svinjska planina, Ture, Karavanke, Savinske planine, Pohorje, Kozjak (Possruck), v dolini Mislinje in Drava do Celovca. Zvečer najlepši razgled proti vzhodu, zjutraj proti zahodu. Po leti se pri cerkovniku dobi kruh in vino; 4 postelje.

Od Uršule v Kotle in Guštanj. Odhod se- **3**
verno v Kotle $1\frac{1}{4}$ ure. Tu blizu »Römerquelle«
(slatina), restavracija, kopeli, letovišče. Po vozni cesti
severno v trg Guštanj (Guttenstein); pošta, tovarna

- za jeklovino in više na terasi grad Streiteben s parkom. Letni dvorci: Gamsenek, Aichhof in Schrattelegg.
- 4 **Od Uršule v Prevali.** Od cerkve zahodno dober pot (do prvega križa blizu vrha), 20 min. do razpadle kočee, potem desno strmo po rebri v $1\frac{1}{2}$ ure do potoka v dolini, levo čez Podkraj v $1\frac{1}{2}$ ure Prevalje.
- 5 **Od Uršule v Črno.** Pri razpadli kočii zahodno 1 uro do kmeta Haca, potem navzdol $1\frac{1}{2}$ ure do ceste, južno $\frac{3}{4}$ ure v Črno.
- 6 **Slovenjgradec — Velenje.** Vozna cesta skozi «Hudo luknjo», 2 uri vožnje. Voz (1 konj) 2—3 gld., (2 konja) 4 gld.; pošta ob $1\frac{1}{2}$ popoldne, 1·28 gld. od osebe. Peš 5—6 ur.
- 7 **V Spodnji Dravberg.** Vozna cesta severno, 2 uri peš, z vozom $\frac{3}{4}$ ure. Voz (1 konj) 1—1·50 gld., (2 konja) 2—2·50 gld., pošta (1 uro vožnje) 50 kr.
Kolodvor na desnem, trg na levem bregu Drave. Restavracija, tovarna za maščobo na Mužici. V trgu gostilni: Domaingo in Gönitzer. Nad trgom razvalina Dravburg, nad kolodvorom grad in razvalina Puchenstein.
- 8 **V Šoštanj.** Pešpot v Podgorje 1 uro, mimo kmeta Strgarja, jarek Veluna, na vrh hriba in navzdol v Šoštanj 4 ure hoda.
- 9 **Šmartin.** Iz mesta jugovzhodno po cesti $\frac{1}{4}$ ure. V Šmartinu gostilni: Katz (pd. Luter) in Mostnar. Tu grad Gallenhofen.

Velika Kapa na Pohorji. Iz Slovenjgradca 10 mimo grada Lehen, kmeta Plesnika, navkreber mimo drugih hič 3 ure na vrh. Razgled zanimiv. Prehod v Ribnico, severovzhodno 2 uri.

C. Vransko

(Franz), 338 m; lep trg s 694 prebiv. leži v jugozahodnem koncu Savinske doline med razrastki Velike, Škofove in Menine planine; sedež okr. sodišča, davčnega urada; pošta in brzojav, notar, zdravnik. Vransko je zelo primeren kraj za letovišče; ima prijazno okolico z lepimi izprehodi in izleti. V bližini grad Heckenberg.

Gostilne: «Pri Slovanu» (Terezija Šentak), 4 sobe, 7 postelj à 30—50 kr.; K. Justin in I. Lukovnak.

Zgodovinsko. Dne 7. aprila l. 1868. je cesar povzdignil Vransko v cesarski trg. Jugozahodno, zunaj trga je bila za cesarja Napoleona I. francoska meja (Ilirje) do l. 1815.

Izleti: **V Trojano.** Po državni cesti v $1\frac{1}{4}$ ure 1 do štajersko-kranjske meje, dalje v $1\frac{1}{2}$ uri Trojana. Tu pošta in gostilna Konšek. Od tod jugovzhodno po okrajni cesti v 3 urah do železnične postaje Zagorje (Sagor).

- 2 **Motnik** (Möttinig). Po državni cesti $\frac{1}{4}$ ure do Ločice, tu kreneš na desno po okrajni cesti in prideš v $1\frac{1}{4}$ ure v trg.
- 3 **Št. Jurij na Taboru in Ostrovica**. Iz trga vzhodno v 1 uri Št. Jurij. Tu je bil nekdanj utrjen tabor, na njegovem mestu stoji zdaj cerkev. Gostilna. — Ob potoku Ostrovici navzgor, naposled po ozkem klancu v $\frac{3}{4}$ ure do gradu «Ostrovica» (385 m). — Ta grad je sezidala iz razvalin starega, $\frac{1}{2}$ ure južno v gozdu ležečega gradu (sedaj razvalina) rodbina Schratenbach v 16. veku. Na Ostrovici je bil Herman II. ukazal Veroniko Deseniško v kopeli umoriti (1428). Zaradi tega je baje sosedni grič dobil ime «Krvavica».
- 4 **Velika planina**. Iz trga po državni cesti $\frac{3}{4}$ ure, potem levo (južno) v $1\frac{1}{2}$ uri na sedlo (697 m), zahodno od Hirschhorn-a (spec. k.); od tod $1\frac{1}{2}$ uro na zahodni rob Velike planine. Razgled: južno: Kranjsko (Zagorje, Sv. Planina, Kum), Savska dolina do Kranja, Triglav, Savinske planine in Karavanke; od vzhodnega roba: Savinska dolina, Pohorje, Golovec, Boč in Donati.
- 5 **Na Čreto**. Iz trga $\frac{1}{4}$ ure do gradu Brodi, levo v $\frac{1}{4}$ ure na Selo, po dolgem klancu strmo na višino v 1 uri, do cerkvice po ravnem $\frac{1}{2}$ ure. V bližini (10 min.) zahodno je cerkva sv. Katarine z lesenim stropom in zelo malimi okenci. Odhod: a) vzhodno $\frac{3}{4}$ ure cerkva sv. Janeza in Pavla, potem severno do hiš Zavodica, po gozdnatih bokih navzdol

v Nazarje. b) jugozahodno po hrbtu mimo Mostnega vrha (kjer je votlina) po gozdu pod Tolstim vrhom do Štubirnice (velika podzemeljska jama — glej C 6) 1 uro, dalje v $\frac{1}{2}$ ure Sv. Jošt.

Lipa, Sv. Jošt in Štubirnica. Iz trga severno- 6
zahodno 1 uro v Volog, navkreber $\frac{1}{2}$ na Lipo (722),
sedlo med Škofovo planino in Dobrovljem. Na desno
navkreber $\frac{1}{2}$ ure do cerkvice. Pri cerkovniku go-
stilna in postelja. Zahodno 5 min. daleč je stara in
zapuščena cerkva sv. Gervazija in Protazija. Od Sv.
Jošta severnovzhodno po hrbtu $\frac{1}{2}$ ure Štubirnica
(glej F 8). Rdeča barva.

Tolsti vrh in Štubirnica. Severno v $\frac{1}{2}$ ure 7
na Tešovo, navkreber v $1\frac{1}{2}$ uri do kmeta Potica
(Planiac spec. k.), severno $\frac{1}{2}$ ure na zahodno po-
bočje Tolstega vrha, kjer je v gozdu jama Štubirnica.
— Navkreber $\frac{1}{4}$ ure na Tolsti vrh (1077), od koder
je lep razgled.

Lipa, Menina planina. V $1\frac{1}{2}$ uri po rdeče 8
zaznamovanem potu na Lipo, tod kreneš na levo
(zahodno), v 1 uri do kmeta Pikla, navkreber strmo
v 1 uri na Višavnico (Šanca spec. k. 1439). Rdeča
barva. Odhod južnovzhodno navzdol, v 2 urah v
Motnik.

Lipa, Šmartno Rdeče zaznamovan pot, 9
 $1\frac{1}{2}$ uro na Lipo, severno navzdol $\frac{1}{2}$ ure v Šmartno
v Zadrecki dolini. Gostilni (priprosti): Rojten, Žehelj.

- 10 **Braslovče.** Pešpot, še ni zaznamovan, $2\frac{1}{2}$ do 3 ure v trg. Medpotoma mimo razvaline Žovnek (Sanek).
-

D. Braslovče.

(Frasslau), trg s 322 prebivalci. Gostilna I. Brišnik.

- 1 Izleti: Jugozah. iz trga $\frac{1}{4}$ ure je grad **Ruethal**, sezidan 1816. l. iz kamenja razvaline Žovnek.
- 2 **Žovnek** (Sounek, Savinjek) jugozahodno iz trga $\frac{3}{4}$ ure v najglobokejši zarezi Dobrovlja. Rdeče zaznamovan pot vodi večinoma po gozdu, desno k potoku Trnavče, ob tem do vznožja stožastega hriba, levo mimo kmeta, po slabem potu v razvalino (stolp in nekaj zidovja). Žovnek je bil rodni grad Celjskih grofov. Lega je romantična, proti vzhodu lep razgled.
- 3 **Straussenegg**, grad, 1 uro južno od Braslovč.
- 4 **Na Dobrovlje.** Iz trga severno mimo pokopališča, levo do kmeta, skozi gozd, na levo po strmeh hrbtu, potem v ovinkih večinoma po gozdu na vrh Braslovškega Dobrovlja in dalje do cerkvice sv. Urbana (661 m) — 2 uri hoda. Odhod ali zahodno $\frac{1}{2}$ ure v Nazarje ali severno v Mozirje, namreč na levo okoli debri, po strmeh pobočji, po vozni cesti v dolino $\frac{3}{4}$ ure, skozi Loke $\frac{1}{4}$ ure v Mozirje. (Na Dobrovlji več podzemeljskih jam.)
- 5 **V Mozirje.** Po vozni cesti 1 uro v Letuš, kjer je most čez Savino. Po vozni cesti skozi sotesko

v 1 uri v Mozirje ali ob desnem bregu v Loke in trg tudi v 1 uri (senčnat pot).

Na Oljsko Goro. Po cesti vzhodno $1\frac{1}{2}$ ure na 6 Polzelo, od tod $1\frac{1}{2}$ —2 uri do cerkvice (glej A 1).

E. Mozirje

(Prassberg), 347 m, 8 km od žel. postaje Rečica na Paki, prijazen trg ob Savini s 511 prebiv.; pošta in brzjav, čitalnica, Sokol. Lepa lega, prijetni izprehodi, sveži gorski zrak in krepilne kopeli v Savini usposablajo Mozirje za prijetno letovišče. Olepševalno društvo je postavilo kopališče s 5 kabinami. (Za kopanje se plača 1 gld. od sezone, ključi pri Alojziju Goričarju.)

Gostilne: Anton Goričar (na pošti) 5 sob, 8 postelj à 30 kr.; Alojzij Goričar («pri kroni») 3 sobe, 5 postelj à 30—50 kr.; Jurij Kolenc («Kaiser von Oesterreich») 4 sobe, 6 postelj à 30—50 kr. Po leti 12 sob po zasobnih hišah, à 15—20 gld. na mesec. Pojasnila daje: Olepševalno društvo in Savinska podružnica Slov. planinskega društva.

Cene: zajutrak 16 kr., kosilo 25—30 kr., pečenka 25—30 kr.

Voznina: Na žel. postajo Rečico 1·20—1·50 gld., na Ljubno 2·— gld., v Gornji Grad 3·— gld., v Šoštanj 3·— gld.

Pošta: Odhod v Rečico na Paki ob $\frac{1}{4}$ 6 zjutraj in $\frac{1}{4}$ 3 popoldne; 30 kr. od osebe; v Gornji Grad $\frac{1}{4}$ 6 zjutraj in $\frac{1}{2}$ 11. dopoldne; do Radmirja 40 kr., v Gornji Grad 60 kr. Prihod iz Rečice ob 10. uri dopol. in 7. uri zvečer; iz Gornjega Grada ob 2. uri popoldne in 6. uri zvečer.

Vodnika: Alojz Lončar, Franc Paher.

Okolica Mozirska je zelo lepa. Prijetni izprehodi in izleti:

- 1 **Brezje.** Cerkvice na severno ležečem griču (430 *m*); pot sredi trga mimo Lipolda ali vzhodno od trga po polji 15 min. na vrh. Nekoliko severneje v gozdu romantično ležeč studenec.
- 2 **Ljubija,** cerkvice 10 min. vzhodno po okrajni cesti; gostilna.
- 3 **Brecljevski vrh.** Mimo cerkve na desno polagoma navkreber, po gozdu, mimo Breclja, na levo v $\frac{1}{2}$ ure na vrh (481 *m*). Odhod južnovzhodno $\frac{1}{4}$ ure v trg.
- 4 **Brce, Brčki vrh.** Po okrajni cesti proti jugu 5 min., na desno v 2 min. gradič Brce (Wurzeneg); navkreber 10 min. Brčki vrh (376 *m*).
- 5 **Loke.** Iz trga jažnovzhodno proti Savini, čez most in vzhodno $\frac{1}{4}$ ure vas Loke.
- 6 **Nazarje.** Po okrajni cesti proti jugu $\frac{1}{4}$ ure do Celin (grič blizu Savine), potem pešpot na levo, s čolnom čez Savino na Babino in dalje do samostana $\frac{1}{4}$ ure, ali po polji do Ribiča, čez brv in mimo

Vrbovca (Altenburg) po stopnicah do franč. samostana Nazarje $\frac{1}{4}$ ure. Z griča lep razgled po gorenji Savinski dolini in na Savinske planine, zlasti lepo se vidi «Mrtvi menih», t. j. skupina: Veliki Rogatec, Lepenatka in Kašni vrh. — Gostilna pod gričem: Anton Turnšek.

Zgodovinsko. Škof Tomaž Hren je kupil leta 1615. grad Vrbovec in sklenil na nasprotno ležečem griču «Gradišče» sezidati kapelo v čast Devici Mariji. Temeljni kamen so položili 26. julija l. 1624. Dne 25. oktobra l. 1632. je Ljubljanski škof Rainald prepustil cerkev in grič frančiškanom, ki so bili po Turkih pregnani iz hrvaške redovne provincije. Cesar Ferdinand II. je dne 3. maja l. 1635. potrdil darilno listino. V Nazarjih je sedaj fara.

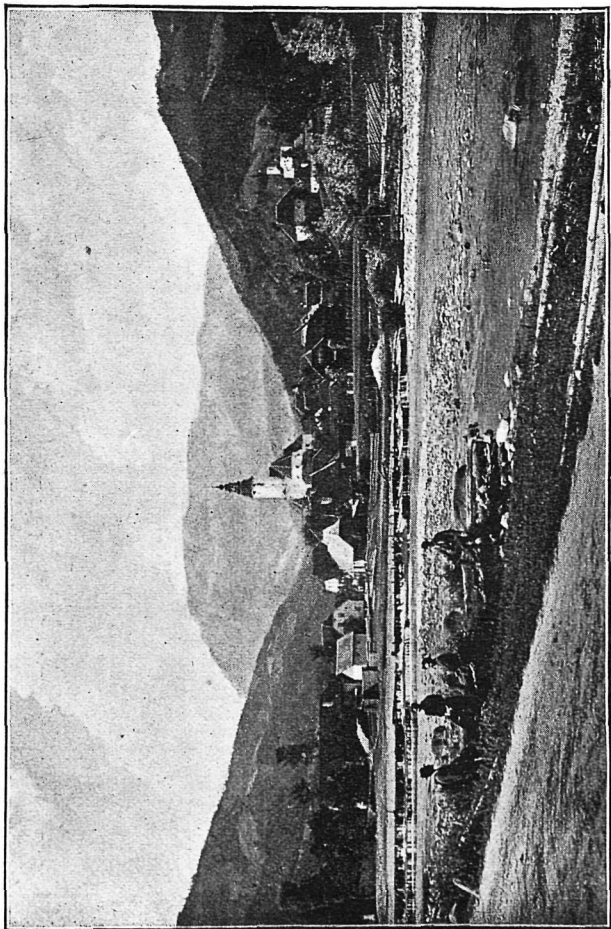
Južno od Nazarjev $\frac{1}{2}$ ure je cerkev Kokarje.

Rečica. Iz trga mimo cerkve na levo po travniku in po gozdu «Križ» v $\frac{3}{4}$ ure v Rečico, ali po okrajni cesti do vasi Prihove, potem na desno ob pobočji 1 uro v trg. Gostilni: I. Terčak, pd. Čuješ, in I. Prislán. 7

Za trgom severno $\frac{1}{4}$ ure razvalina Rudeneck.

K viru Ljubije. Po okr. cesti vzhodno nekaj 8 minut, na levo po polji do potoka Ljubije in po dolini $2\frac{1}{2}$ ure do Francka pod Sv. Križem. V gorenjem delu romantično prizorišče. Od Francka na levo 5 min. po ozki soteski do vira Ljubije pod navpično skalo. Rdeča barva. Vodnik 1·30 gld.

- 9 **Šmihel.** Po sredi trga mimo Lipoldove hiše, pod pokopališčem (Oljnik) polagoma navkreber v 1 uri do farne cerkve Šmihelske. Rdeča barva. Vodnik 50 kr.
- 10 **Sv. Križ,** $2\frac{3}{4}$ —3 ure. Po rdeče zaznamovanem potu 1 uro do Šmihela (glej E 9), navzdol $\frac{1}{2}$ ure do Ljubije in po dolini 10 min. do Francka. Tod na desno v 1 uri navkreber do romarske cerkve Sv. Križa (Oslovski vrh 1044 m), od koder je lep razgled v Savinsko in Šaleško dolino. Rdeča barva. Vodnik 2 gld.
- 11 **Boskovec,** 3 ure. Do Šmihela 1 uro (glej E 9), tú pri cerkvi na levo in po pobočji navkreber v 2 urah na vrh Boskovca (1590 m, trikotišče). Rdeča barva. Vodnik 2 gld.
- Na kraški planoti več pastirjev in tri snežene jame. Največja se nahaja zahodno tik kope «Konča peč» (1555 spec. karta); skoraj navpičen predor, hoja nevarna, sneg se nareja v globini.
- Prehod na Ljubno. Od Konče peči do Starih stanov, dalje začetkoma prijeten pot, potem strm in kamenit do Globočnika; čez zadnji hrbet strmo v dolino in ob Ljubnici v trg Ljubno. Pot nezaznamovan, $2\frac{1}{2}$ ure hoda.
- 12 **Radegunda in Medvedjak,** 3 ure. Južni vrh (Bela peč spec. karte) precej razsežnega gorovja «Golčke planine», ki se pri vrhu Roma loči od severnega pogorja Savinskih planin ter se med Ljubnim

Ljubno.

in Mozirjem v južni meri razprostira. — Iz trga severno pod pokopališčem skozi gozd v $1\frac{3}{4}$ ure do cerkvice Sv. Ra degunde, kjer je lep razgled v dolino. Strmo po travniku do Planinška $\frac{1}{2}$ ure, potem na levo po dobri stezi 1 uro na vrh Medvedjaka (1566). Razgled lep v Savinsko dolino do Celja. Rdeča barva. Vodnik 2 gld.

Sv. Urban na Dobrovlji. Na južni strani trga 13 končuje se Dobrovlje, ki se od Lipe vleče v polkrogu. Iz trga v Loke $\frac{1}{4}$ ure (glej E 5), ob jarku strmo navkreber $\frac{3}{4}$ ure do cerkve Sv. Urbana. Južno «dolina» in velika podzemeljska jama. Rdeča barva. Vodnik 50 kr.

Odhod proti zahodu po vrhu, potem navzdol do samostana Nazarje $\frac{1}{2}$ ure.

Rečica na Paki. Po okrajni cesti proti vzhodu 14 $\frac{1}{4}$ ure, na levo po travniku mimo hiše na Šoštanjsko okr. cesto, po tej na vrh; tú na desno po vrhu v $\frac{3}{4}$ ure v Šmartin na Paki in 5 min. na kolodvor. Rdeča barva. Gostilna «Pri pošti».

Oljska Gora. Do Šmartina 1 uro (glej E 14), 15 po travnikih do vznožja $\frac{1}{4}$ ure in strmo po gozdu do cerkve $1\frac{1}{4}$ ure. Rdeča barva. Vodnik 1·50 gld.

Na Ljubno. Po okrajni cesti skozi Prihovo 16 (levo Nazarje in Vrbovec), Spodnjo Rečico (dalje na desni trg Rečica), Varpolje, Št. Janž (desno cerkev), Gruševlje, Okonina (desno cerkev), čez most in Rad-

mirje. Tú na levo v Gornji Grad, na desno v Ljubno. Nad Radmirjem Sv. Francišek z bogato zakladnico (glej F 15).

F. Gornji Grad

(Oberburg) je trg ob vznožji Menine planine v Zadrečki dolini (428 *m*), ima 797 prebivalcev, c. kr. okr. sodišče, c. kr. davčni, poštni in brzojavni urad, notarja in zdravnika. Radi prijazne lege med planinami, bližnjih izprehodov po gozdih, svežega zraka in izvrstne pitne vode zeló pripraven za letovišče.

Znamenitosti: Veličastna stolnica je zidana v renesanškem zlogu. Dolga je 56 *m*, široka 15 *m* in visoka 28 *m*. Cerkev ima samó jedno ladijo, ob straneh pa dve manjši in po jedno večjo kapelo. Na sredi ima ogromno eliptično kupolo, ki je 56 *m* visoka. Cerkev je začel zidati škof Ernest grof Attemski l. 1752., dozidal jo je pa njegov naslednik grof Leopold Petazzi l. 1760. Sedanja cerkev stoji na torišču prvotne samostanske cerkve, katero so podirali od l. 1743. do 1757.; le zvonik, zidan leta 1671., je ostal od stare cerkve, ki je bila zidana v romanskem zlogu. Dva romanska stebra še vidiš v oknih zvonikovih.

Med najjimenitnejše dragocenosti v cerkvi prištevati se smejo štiri umetelne stranske altarne slike: zadnja večerja, Kristusovo rojstvo, vstajenje in vne-

bohod, katere je naslikal slavni umetnik Janez Schmidt iz Kremsa, zato «Kremser Schmidt» imenovan, leta 1774. in 1778.

Na južni strani cerkve so v zid vzdani mnogi grobni spomeniki Ljubljanskih škofov in drugih. Zgodovinskega pomena je grobni spomenik Kazianer-ja. Janez (Hans) Kazianer je bil vrhovni vojaški poveljnik cesarjev proti Turkom. Ker so ga dolžili izdaje, umoril ga je grof Nik. Zrinjski pri Kostanjevici na Hrvaškem l. 1538., povabivši ga na obed. Na to spominja vpodobljena basen o lisici in žrjavu.

Znamenita stavba je tudi Gornjegrajski grad z dvojnimi nadstropjem. Zidan je v nepravilnem, proti severu odprtem peterokotu, katerega vzhodno stran zapira pročelje cerkve. Stari samostan je prezidal škof Ravber ter ga s cerkvijo vred l. 1517. utrdil z močnim obzidjem, s stolpi in glockim jarkom. Utrdbe so do malega vse izginile. Grad je jako prostran. Med vsemi prostori se odlikuje velika dvorana, ki ima na stropu veliko alegorijo z bajeslovnimi podobami, v kateri se «Carniolia» klanja Ljubljanskemu škofu, držeča načrt gradu v roki. Sredi dvorišča je vodovod, ki oskrbuje ves Gornji Grad z izvrstno pitno vodo. — Od l. 1140.—1473. je bil v Gornjem Gradu benediktinski samostan.

Gostilne: Josip Mikuš (pd. Bavec), 2 sobi, 4 postelje à 30—50 kr. (mesarija, izvrstna vina, «čitalnica»); Franc Spende (pd. Múhovc), 3 sobe, 6 postelj

à 30—40 kr.; Franc Pinter (pd. Stremšak), 3 sobe, 5 postelj à 50 kr.

Voznina: Iz Gornjega Grada v Šmartin $\frac{1}{2}$ ure, z 1 konj. 1 gld., z 2 konj. 1·50 gld.; v Mozirje $1\frac{1}{2}$ —2 uri, z 1 konj. 2 gld., z 2 konj. 3 gld.; na Ljubno $\frac{1}{2}$ ure, z 1 konj. 1 gld., z 2 konj. 1·50 gld.; v Kamnik 3 ure, z 1 konj. 4 gld., z 2 konj. 5 gld.

Pošta: prihaja ob 8. uri zjutraj in ob 1 uri popoldne, odhaja ob 11. uri dopoldne in $3\frac{1}{4}$ ure popoldne; v Mozirje od osebe 60 kr., do Radmirja 30 kr.

1 Izleti: **Sv. Florijan**, $\frac{3}{4}$ —1 uro. Iz trga (od Mikuša) na levo po vozni cesti do kapelice, na desno skozi gozd do potoka (Kotli), čez potok ob pobočji navkreber, pri križu na desno strmo ali levo po gozdu do cerkvice, od koder je lep razgled po Zadrečki in gorenji Savinski dolini. Rdeča barva.

2 **Menina planina**, 3— $3\frac{1}{2}$ ure. Zelo široko gorovje z gorsko planoto, na kateri so «doline» in mnogi vrhunci. Trije poti:

A. Čez Sv. Florijana. Blizu cerkvice (glej G 1) $\frac{3}{4}$ —1 ure, na desno 10 min. do kmeta Šemprižnika, mimo hiše navkreber 1 uro pod klanec. Tú razpotje: *a*) Na desno skozi gozd $\frac{1}{4}$ ure v kotlini, «na pragu» imenovano, kjer se pot združuje z ónim na Boróvnico; polagoma navkreber $\frac{3}{4}$ ure do grajščinskega stana. — *b*) Na levo po potu 1 uro navkreber do ovčjega stana, po gorski pla-

noti $1\frac{1}{2}$ ure do Kurjéga vrha ali Vivodnika (1508 *m*)
Lep Razgled na Savinske planine. Rdeča barva.

B. Čez Boróvnico, 3— $3\frac{1}{2}$ ure. Iz trga na Trško peč 10 min., na desno po grebenu, «vrhéh» 20 min., zdaj strmo navkreber 1 uro do Boróvnice (na desno Mecesnovec 1192 *m*), skoraj po ravnem $\frac{1}{2}$ ure do «praga» in navkreber 1 uro do grajščinskega stana (voda). Malo više pastirske kočé, južno blizu jama «Jespa» (po leti led) in dalje $\frac{1}{4}$ ure na Vivodnik. Rdeča barva.

C. Na Strmčnika. Za grajščinsko pristavo na desno v Ravni $\frac{1}{4}$ ure, navkreber $\frac{1}{2}$ ure do kmeta Strmčnika. Za hišo na levo skozi gozd po stezi, čez rižo in potem po riži strmo do grajščinskega stana $1\frac{3}{4}$ ure. Rdeča barva.

Od ovčjega ali grajščinskega stana vodi rdeče zaznamovan pot po planoti $1\frac{1}{2}$ uro do Višavnice (Šanca spec. karte 1439 *m*). Lep razgled v spodnjo Savinsko dolino in na Kranjsko (Ljubljana).

Odhod: *a*) južno v 2 urah v Motnik na Kranjsko; *b*) vzhodno $\frac{1}{2}$ ure do Pikla, $\frac{1}{2}$ ure na Lipo in $\frac{3}{4}$ ure na Vransko (rdeča barva); *c*) od Višavnice zahodno nazaj 10 min., strmo severno navzdol po trati, na desno do studenca «pri koritih» 10 min., naprej po gozdnem potu 5 min., kmalu navzdol 10 min. *a*) Tú naravnost po riži v dolino $1\frac{1}{2}$ uro; tod na desno $\frac{1}{4}$ ure v Šmartin, na levo $\frac{1}{2}$ ure v Bočno. Rdeča barva. *b*) Pri začetku riže na levo po

gozdu v drugo rižo, po tej na Beclóvnika, za hišo povprek in po gozdu v Bočno $1\frac{1}{2}$ uro. Potn ezaznamenovan.

3 **Kohinek.** Za grajščinsko pristavo naravnost po vozni cesti, po jarku naprej, potem na desno strmo na vrh Kohineka, $\frac{1}{2}$ ure.

4 **Veliki Rogatec** na Špeha, 1557 m, 3— $3\frac{1}{2}$ ure. Iz trga pri mostu na levo, za zadnjo hišo čez brv, in na grič Pročevino, po gozdu navkreber do gornjega Bezovšeka $\frac{1}{2}$ ure; po lepem potu $\frac{3}{4}$ ure do Lamprečnika; za hišo na levo strmo po hrbtu navkreber $\frac{3}{4}$ ure do spodnjega Špeha, na levo $\frac{1}{4}$ ure do gornjega Špeha, na desno po gozdu, potem strmo navkreber 1 uro na vrh Rogatca. Rdeča barva.

Odhod naravnost navzdol 10 min., na desno pod pečinami na sedlo proti Lepenatki $\frac{1}{4}$ ure; tū navzdol po jarku $\frac{3}{4}$ ure do Št. Lenarta. Po gozdu navzdol $\frac{1}{4}$ ure do Knebovšeka, na desno po Ugovskih pečéh $\frac{1}{4}$ ure do Oštermana, navzdol v dolino $\frac{1}{4}$ ure, po dolini $\frac{3}{4}$ ure v Gornji Grad. Rdeča barva.

5 **Št. Lenart**, $1\frac{3}{4}$ —2 uri. Iz trga po okrajni cesti do Pródnika 10 min., na desno po dolini 35 min., potem na levo $\frac{1}{2}$ ure do Oštermana, $\frac{1}{4}$ ure do Knebovšeka in $\frac{1}{4}$ ure do cerkvice Sv. Lenarta. Drugi pot po dolini, potok Kanolščica, zadi Rogla 1 uro, strmo navkreber 20 min. do Knebovšeka in $\frac{1}{4}$ ure do cerkvice. Zadaj mrežast slap in 7 virov. Rdeča barva.

Bočna in Šmartin, 1 in $1\frac{1}{2}$ ure. Iz spodnjega 6 trga pri razpotji na desno mimo Gradišča (na levi) na Kropo $\frac{1}{2}$ ure. Pri Mlinarju je zanimiv, močan vir Krope. Ta voda po zimi nikdar ne zmrzne, po leti pa je zelo mrzla ter pripravna za ustanovitev zdravilnega kopališča, katero bi marsikatero drugo prekosilo. Priprosta gostilna. — Po cesti dalje $\frac{1}{4}$ ure Bočna; gostilna I. Pornat, pd. Feržem.

Po cesti vzhodno $\frac{1}{2}$ ure Šmartin; gostilni Rojten in Žehelj. Od tod prehod čez Lipo na Vransko (glej C 7).

Lipa, Vransko, $2\frac{3}{4}$ in $3\frac{1}{2}$ ure. Iz Šmartnega 7 (glej C 6) južno po cesti nekoliko strmo v $1\frac{1}{4}$ ure na Lipo, t. j. sedlo med Dobrovljem in Škofovo planino; tú navzdol južnovzhodno do Vologa 10 min., dalje v $\frac{1}{2}$ ure na Vransko. Rdeča barva.

Sv. Jošt in Štubirnica, 3— $3\frac{1}{2}$ ure. V $2\frac{3}{4}$ ure 8 na Lipo (glej C 6, 7), tú na levo (vzhodno) navkreber v $\frac{1}{2}$ ure do cerkvice, kjer je pri cerkovniku gostilna. Po vrhu naprej v $\frac{1}{2}$ ure do podzemeljske jame «Štubirnica», ki leži južno pred Tolstim vrhom (1077 m) Rdeča barva.

Velika jama, v kateri je 6 oddelkov: vhod, predvežje (z velikim kipom), ladjišče, stalaktitna jama, stolnica in bela jama, je zelo zanimiva in ima mnogo lepih kapnikov. Vsaka jama leži globočeje. Štubirnica je dolga okoli 70 m in globoka do 50 m. Vsa še ni preiskana. V njej je zelo mrzlo.

- 9 **Nova Štifa**, $1\frac{1}{4}$ ure. Po okrajni cesti iz trga jugozahodno do «Steingruben» (cerkvice) $\frac{3}{4}$ ure, na levo od okr. ceste navzdol v $\frac{1}{4}$ ure do 20 min. do lepe romarske cerkve Nova Štifa (na Metuljskem vrhu). Cerkev je bila l. 1558. in 1559. sezidana, a je 23. maja 1850. pogorela. (Neki tesar iz Gornjega Grada, ki je gasil v zvoniku, rešil si je življenje s tem, da je srečno skočil iz zvonika. Spominska podoba v cerkvi). Nova cerkev se je v romanskem zlogu zidala od l. 1851.—1853. Gostilna Golob.
- 10 **Črnilec v Kamnik**, 4—5 ur. Po okrajni cesti iz trga na sedlo Črnilec (902 m) $2\frac{1}{2}$ ure. Tú meja med Štajerskim in Kranjskim. a) Na levo pešpot (najkrajši) v 2 urah v Kamnik. b) Na desno po okr. cesti navzdol. Takoj za Črnilecem lep razgled (Savska dolina, deli Triglava, Ljubljana). Od vrha $\frac{1}{2}$ ure v Črno do potoka, kjer je na desno (severno) prehod čez Volovljek v Podvolovljek in Luče, $3\frac{1}{2}$ ure. Od Črne do Sv. Antona v Podvolovljeku rdeče zaznamovan pot. — Od Črne dalje po cesti v $2\frac{1}{4}$ ure mesto Kamnik.
- 11 **V Tuhinj** 3 ure. Iz trga po okrajni cesti do Rogačnika, potem na levo do Pozniča $\frac{1}{2}$ ure; dalje ob pobočji Menine po riži strmo navkreber na travnik $1\frac{1}{2}$ uro (1179 m); navzdol po Tuhinjskem jarku v 1 uri v Zgornji Tuhinj.
- 12 **Čez Kunšperski vrh v Podvolovljek** 4 ure. Po okrajni cesti proti Novi Štifi do Rogačkega po-

toka 20 min., na desno po dolini $\frac{3}{4}$ ure do Suho-
vršnika, dalje v $\frac{3}{4}$ ure do Enzija, navkreber 1 uro
na Kunšperski vrh in 1 uro do Sv. Antona v Pod-
volovljeku. Gostilna (priprosta) pri cerkovniku. Pot
rdeče zaznamovan.

Mozirje, 3 ure. Vozna cesta skozi Hom v 13
Radmirje in po gorenji Savinski dolini v Mozirje z
vozom $1\frac{1}{2}$ uro, ali iz trga po Zadrecki dolini v
Nazarje in Mozirje.

Pešpot: Iz spodnjega trga pri razpotji na levo
in kmalu na desno med njivami, po travnikih in
gozdih v vas Otok $\frac{3}{4}$ ure, dalje vzhodno ravno mimo
Marinška, skozi gozd in navkreber $\frac{1}{2}$ ure na vrh;
tod na desno po gozdu nizdol v Gornje Pobrežje,
Spodnje Pobrežje, Trnovec do mosta v Spodnji Re-
čici, $\frac{3}{4}$ ure. Tú gostilna A. Jeraja, pd. Mokrina. Dalje
ali po okrajni cesti skozi Prihovo ali desno v Nazarje
in mimo Vrbovca čez Savino v Mozirje $\frac{3}{4}$ ure.

Čez Arničev vrh v Luče, $2\frac{1}{2}$ —3 ure. 14

Pri mostu iz trga na levo po «Šokat» grabnu
 $\frac{3}{4}$ ure v dolini, potem strmo navkreber v $\frac{1}{2}$ ure
do Pustoslemška in dalje v $\frac{1}{2}$ ure na Arničev vrh
(1032 m), naravnost navzdol mimo Robnika v 1 do
 $1\frac{1}{4}$ ure v Luče. Rdeča barva.

Sv. Frančišek in Ljubno, $\frac{3}{4}$ in $1\frac{1}{4}$ ure. Po 15
okrajni cesti skozi Hom $\frac{3}{4}$ ure do Sv. Frančiška na
Straži. Gostilna I. Časla.

Nekdaj znamenita romarska cerkev, sezidana okoli l. 1426., ima bogato zakladnico, kjer so hranjene mnoge dragocene cerkvene posode in obleka, n. pr. velik zlat kelih s pateno (krasno umetelno delo, na pateni zadnja večerja) s francoskega dvora, gotovo od poljske kraljice (Dauphine), ki je l. 1763. poslala sem zlat kelih; drug zlat kelih z zlato kupo in pateno od cesarice Marije Terezije (l. 1751.); srebrna monštranca z dragimi kamni od nadvojvodinje Marije Ane (l. 1744.); mašni plašč, svojeručno delo cesarice Marije Terezije; zlat ornat, darovala poljska kraljica (l. 1763.); krasna mašna obleka z bogatim srebrnim vezenjem na zlati podlogi, darovala poljska kraljica, nadvojvodinja Marija Josipina Elizabeta (l. 1753.); ornat, napravljen iz obleke poljske kraljice (l. 1739.); mašni plašč od l. 1750. umrle cesarice Elizabete Kristine, soproge Karola VI.; plašči od nadvojvodinje Magdalene Josipine, hčere Leopolda I., in Elizabete. — Nekdaj je cerkev imela več dragocenosti, katerih so mnoge l. 1787. morali poslati komornemu uradu. Vrnili so samó velik zlat kelih, ker je delo baje več vredno nego suho zlato.

Od cerkve severno mimo šole navzdol vodi pešpot v 20 min. na Ljubno, ali od Radmirja okr. cesta na levo (proti zahodu).

G. Ljubno

(Laufen) 423 m, trg z 840 prebiv., trgovina z lesom, pošta in brzojav. V farni cerkvi lepa srebrna in pozlačena gotska monštranca, ustanova Andreja in Helene Reich. Cerkev, začetkoma v gotskem zlogu zidana, je bila prenovljena l. 1809. Ljubno se imenuje l. 1308. «Lovuen». Severno od trga nad «forštom» cerkev Rosule. Trg je primeren tudi za letovišče.

Gostilne: Jože Benda (v hiši Fr. Petka), 3 sobe, 6 postelj à 40—50 kr., soba (2 postelji) 80 kr. Gospod Petek preskrbi tudi nosače in voznike. Spominska knjiga «Slov. plan. dr.» — I. Žmavc, pd. Korošec; I. Pustoslemšek, pd. Režov; I. Fludernik.

Pošta: prihod $\frac{1}{2}$ 8. zjutraj, $\frac{1}{2}$ 1. in ob 5. uri popoldne. Odhod 1 uro poprej. Cena do Radmirja 10—15 kr.

Nosačem se plača: do Luč 1 gld., v Solčavo 2 gld., do Piskernika 2·50 gld., do slapa pod Rinko 3 gld.

Voznina: v Gornji Grad ($\frac{1}{2}$ ure) 1·50 gld., v Mozirje 2 gld., v Rečico na Paki 3 gld., v Luče (še slaba cesta, bolje peš iti) 2 gld.

Izleti: **Sv. Francišek**. Iz trga po okrajni cesti 15 min., potem kmalu za klancem na desno po travniku do gozda in dalje po cesti v 10 min. do cerkve. Bogata zakladnica (glej F 15). Gostilna I. Časla.

Travnik, 3 $\frac{1}{2}$ ure. Na Rosule, navkreber pod 2 cerkvijo Sv. Primoža do Kovšaka 1 $\frac{1}{4}$ ure, dalje vedno

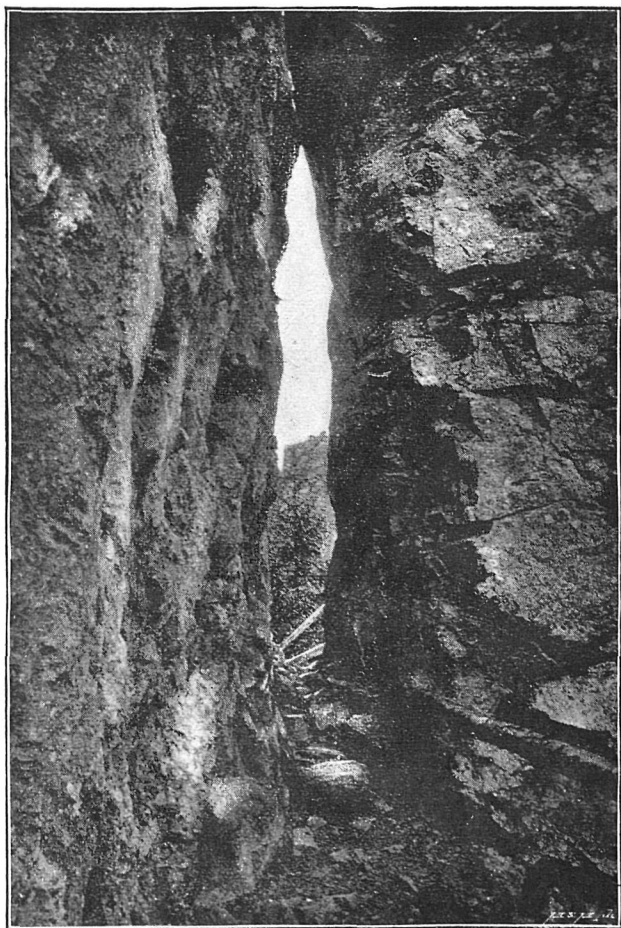
po hrbtu v $2\frac{1}{4}$ ure na vrh Travnika (1634 *m*). Rdeča barva do pastirske kočē.

- 3 **Raske, Črna.** Ob Ljubnici severno po dolini 1 uro v Raske (podružnična cerkev), tod strmo navkreber v $2\frac{1}{2}$ ure na Hlipovec poleg Komena (1695 *m*), severno navzdol v 2 urah v Črno (Schwarzenbach).

- 4 **V Luče.** Vozna cesta na levem bregu Savine, 2 uri hoda.

Pešpot: iz trga po cesti $\frac{1}{4}$ ure do brvi, na desni breg in potem po polji in gozdih v $\frac{3}{4}$ ure do Grvolove brvi; tú na levi breg, po dobri cesti v $\frac{1}{4}$ ure do izliva potoka Črne (tú prehod na Koroško (glej H 8). Zatem 5 min. Lakóvnik (na desno za hišo rdeče zaznamovan pot na Radušnika-Loko-Raduho) in Strugar (gostilna, tudi pot na Raduho, nezaznamovan); dalje čez 20 min. Jezérska brv. Dve veliki pečini, jedna pri bregu, druga sredi Savine, sta naravna stebra, med katerima je sezidan obok; od levega brega pa lesena brv. Od brvi 10 min. na desnem bregu navkreber je Jezérnik, kjer je malo jezero. — Po cesti dalje dospeš v 20 min. v vaš Luče.

- 5 **Na Raduho** 2065 *m*, $6\frac{1}{2}$ —7 ur. Do Lakóvnika 1 uro 20 min. (glej G 4). Tú za hišo strmo navkreber po gozdu $\frac{1}{4}$ ure do Strmčnika, blizu hiše na levo v 1 uri do Čligoja in v $\frac{3}{4}$ ure do Radušnika, kjer se lahko prenočuje (soba z 2 posteljama). Od hiše na levo po gozdu navkreber v 1 uri na Loko (pastir),

Igla.

dalje na desno po kotlu (Ločine) in na levo v drugo dolinico $\frac{1}{2}$ ure (studenec); po dolini malo na desno, zopet levo in naravnost $\frac{1}{4}$ ure na greben (Durce), kjer je prehod v Grohot. Po grebenu na levo v 1 uri na najvišji vrh Raduhe (glej H 2 a). Pot rdeče zaznamovan.

H. Luče

(Leutsch) 520 *m*, romantično ležeča vasica s 316 preb., med razrastki Raduhe, Veže in Rogatca. Pošta vsak dan iz Ljubnega.

Gostilni: «Pri Raduhi» (N. Zanier) s komfortom, novo pohištvo (glej inserat), 4 sobe, 12 postelj à 40 do 60 kr.; Jakob Planinšek (pd. pri mežnarji) 2 sobi, 5 postelj à 30—40 kr. — V obeh spominska knjiga «Slov. plan. dr.».

Vodniki: Jurij Planinšek (Krašovec), Anton Pečovnik (Pečnik); (A. Dolinar [Skoban], nem. plan. dr.).

Izprehodi v bližnji okolici. Na desnem bregu **x** v 15 min. Pečovski studenec pod skalo, izvrstna voda za želodčne bolezni; 10 min. dalje «Pečovska parna» (podzem. jama); 5 min. dalje više «Trbiška zijalka», dolga jama, ki še ni vsa preiskana. Po pravljici drži do Trbiža. — Po cesti proti Ljubnemu v 20 min. Jezérska brv in 5 min. navkreber jezero pri Jezerniku.

Izleti: Raduha, 2065 *m*, $4\frac{1}{2}$ —5 ur. Masivno go- **2**
rovje proti severu iz Luč. Lahko potovanje, mnogo

planinskih cvetic. — Pri mostu po ozkem robu navzgor, strmo $\frac{1}{2}$ ure do Nadlučnika, dalje skoraj ravno skozi gozd v $1\frac{1}{2}$ uri do roba Konjskega vrha. Tú na «Hudi ravni» se pota delita:

a) na desno navkreber v $\frac{3}{4}$ ure do Lóke (1520 *m*, pastir) in dalje Ločine, levo v drugo dolinico (studenec) $\frac{1}{2}$ ure; tod na desno, zopet levo in naravnost na greben «Durce» $\frac{1}{4}$ ure, po grebenu na levo v 1 uri na najvišji vrh 2065 *m*. Rdeča barva. Vodnik 2·50 gld.

b) Od Hude ravne krajši pot na levo v 1 uri do Arte (pastirske koč, redkokdaj voda); v bližini na desno lovska koč Gornjegrajske grajščine. Na levo čez skalovje in ob južnem robu v 1 uri na vrhunec 1889 *m*; po grebenu severno v $\frac{1}{2}$ ure najvišji vrh. Rdeča barva. — Razgled zelo lep: v doline Dravske, Savinske in Savske do Zagreba, lep pregled v Savinske planine.

Odhod: a) V Solčavo. Od najvišjega vrha nazaj severno $\frac{1}{2}$ ure do Durc, tú čez greben na severozahodno stran strmo navzdol 5 min., na levo pod skalami, potem naravnost po prodišči peljaje se v Grohot $\frac{3}{4}$ ure (pastirske koč). Od zgornje koč steza na levo čez povprečni hrbet, dalje vedno ob skalah v 2 urah do Tolstovršnika, navzdol 20 min. v dolino in 10 min. v Solčavo. Rdeča barva.

b) V Črno. Po grebenu naprej severno na sleme Bistro ali od Grohota severno v $\frac{3}{4}$ ure na

isto sleme, vzhodno po Bistri dolini v $3\frac{1}{2}$ ure v Črno.

Ojstrica 2350 *m*, 7 ur z vodnikom. Iz Luč ob **3** Lučnici 20 min. po dolini, pri križu na desno gori, skozi gozd in mimo Korena, do Kladnika $\frac{3}{4}$ ure; za hišo po gozdu v 1 uri na gorsko planoto Planinšek 1087 *m*. Velika kmetija v lepi legi, posebna soba s posteljo. Na levo in po strmem hrbtu $\frac{3}{4}$ ure, po gozdu v $\frac{1}{2}$ ure v kadunjo Vodole (pastir) 1569 *m*; na desno navkreber v $1\frac{1}{2}$ ure na Moličko planino (koča «Slov. plan. dr.» in pastir) ali v 2 urah na Korošico 1807 *m* (koča Celjske sekcije «D. u. ö. A.-V.», postavljena l. 1883.). Povsod blizu voda. Od Korošice severno čez trate in skalovje 1 uro do Rogov, kjer vidiš v Logarjevo dolino, dalje $\frac{1}{2}$ ure na vrh. Razgled zelo krasen, zlasti proti vzhodu. Rdeča barva. Od Moličke kočice naravnost novi pot na vrh $1\frac{1}{2}$ uro.

Odhod: *a)* V Logarjevo dolino. Od vrha jugozahodno nekaj časa po istem potu nazaj, potem naravnost ali še niže pod skalami in severno po kadunji v 1 uri na Škarje 2127 *m*, t. j. sedlo med Ojstrico in Babo. Tod med skalami navzdol severno-vzhodno v $1\frac{3}{4}$ ure do Klemenšekove planine, $\frac{1}{2}$ ure navzdol v dolino in $\frac{1}{2}$ ure do Piskernika. Rdeča barva.

b) V Bistriško dolino. Od vrha nazaj do Korošice, jugozah. do Njive in težavno v dolino 2 uri.

c) Do Sedlice v Bistriški dolini. Od Korošice južno 2 uri do Sedlice, zahodno 1 uro navzdol v

Belo in 1 uro do Uršica. — Od Sedlice vzhodno $\frac{1}{2}$ ure do Šibja, 2 uri po Beli v Podvolovljek (glej H 7).

- 4 **Veliki Rogatec** 1557 m, 3 ure. Iz Luč na Jé-ročki vrh (Karnic B. spec. kart. 1071 m) 1 uro, po hrbtu dalje $\frac{3}{4}$ ure do Klinarja, $\frac{1}{4}$ ure do Gornjega Špeha in po rdeče zaznamovanem potu 1 uro na vrh Rogatca (glej F 4, 5).
- 5 **Čez Arničev vrh v Gornji Grad.** Iz vasi čez brv vzhodno, po gozdu, po dolini, potem strmo navkreber na Arničev vrh (1032 m) v 2 urah, južno navzdol mimo Pustoslemšeka v dolino Šokat $\frac{3}{4}$ ure in $\frac{1}{2}$ ure v Gornji Grad (glej F 14).
- 6 **Volovljek, Kamnik.** Ob Lučnici po dolini Podvolovljek 2 uri do cerkve sv. Antona (pri cerkovniku gostilna), severno navkreber $1\frac{1}{4}$ ure na Volovljek, 1031 m (kranjski Rak spec. k.), navzdol ob potoku Črni v Črno dolino $\frac{1}{2}$ ure, po okr. cesti v $2\frac{1}{4}$ ure Kamnik.
- 7 **Bela in Kamniške planine.** Po dolini Podvolovljek do Podpečnika $1\frac{3}{4}$ ure, na desno (zahodno) po Beli $1\frac{1}{2}$ uro; 1.) tú na levo strmo «na prage» 1 uro in po planoti $\frac{1}{2}$ ure Dol (pastir). Tod a) v Bistriško dolino jugozahodno v $1\frac{1}{2}$ uri (blizu «Putz-pulver-Fb.»), b) jugovzhodno mimo Konjščice na Veliko planino 1 uro (tú mnogo pastirskih koč), čez Poljanski rob $\frac{1}{2}$ ure do Male planine, južno na Podkrajnika $\frac{1}{2}$ ure in strmo v dolino do ceste $\frac{3}{4}$ ure.
2.) Po Beli še dalje $\frac{1}{4}$ ure, tú na levo strmo

navkreber $1\frac{1}{4}$ ure do Rsenika (Erženik spec. karte), severno $\frac{3}{4}$ ure na Konja (zeló nevarno), $\frac{1}{4}$ ure na Kopo (1753 m) in $\frac{1}{4}$ ure na Sedlico (1612 m). (Glej P 5.)

3.) Po Beli dalje $\frac{1}{4}$ ure je «Žegnani studenec», strmo kvišku $\frac{1}{2}$ ure do Šibja (1335 m), 1 uro zeló strmo na Sedlico.

V Črno čez Prépad. Po cesti proti Ljubnemu $\frac{3}{4}$ ure do Črška (izliv potoka Črne); tú navkreber ob potoku do Prépada $1\frac{1}{2}$ uro, dalje do Konjskega sedla $1\frac{1}{2}$ uro, navzdol v dolino Bistro $\frac{1}{2}$ ure in v Črno 2 uri (glej O 3).

Robánov kot, Molička planina, $5\frac{1}{2}$ ure. Iz Luč ob Savini $1\frac{1}{4}$ ure do Belšaka (popis pota glej H 10), kjer se izliva potok Bela; po dolini, «Robánov kot» imenovani, 20 min. do Robána (Martin Vršnik, pd. Roban, vodnik), dalje v 1 uri do Robanove planine. Tod strmo po Moličkem grabnu in Jeruzalih na Moličko planino, 2 uri. Ta pot je napravila akad. sekcija Gradec «D. u. ö. A.-V.» l. 1893. Tú koča «Slov. plan. dr.»; $1\frac{1}{2}$ ure na Ojstrico.

V Solčavo. Iz Luč v Solčavo se dela nova cesta, ki bode sept. 1894. dogotovljena. Pot vodi do Pečovskega studenca na desnem bregu Savine, todi most na levi breg, pod Iglo, do Tiberske brvi (most) in zopet na desnem bregu do Belšaka, kjer je tretji most, in na levem bregu v Solčavo.

Stari pešpot: Iz Luč 15 min. do Logarske brvi,

v 3 min. do križa, kjer se začne Logarjeva peč. Tú kvišku po izsekanem potu, zopet navzdol, v dolini naprej; zdaj trije Zavratnikovi potoki, kjer greš zopet navkreber in kmalu navzdol. Za zadnjim potokom «Kozja brv» čez Savino. (Od te brvi je na desnem bregu «Slov. plan. dr.» popravilo in rdeče zaznamenovalo nekdanji pot za silo po bregih skozi Luknjo, 1 uro hoda do ceste.) — Od kozje brvi na levem bregu stopaš polagoma navkreber do slavnoznane «Igle» (Nadel, iz Luč $\frac{3}{4}$ ure). Na obeh bregovih stojé skale blizu skupaj, puščajoče samo Savini prostora; skala na levem bregu je zgoraj razklana kakor ušesce šivanke. Skozi razpoklino, 1 m široko, vodi pot. Na drugi strani ne zamudi pogledati pod Iglo ležečega presihajočega studenca. Pot pelje zopet nizdol in v 10 min. čez Tibrovo brv na desni breg; čez 5 min. je Kačjekova riža (kjer dospeš levo navkreber v $\frac{1}{2}$ ure do jame z dvema vhodoma). Čez 10 min. Belšak, kjer se odpira Robánov kot. Za Belšakom kmalu most (tú na desno lep pogled na Ojstrico, ki kaže ostri severni rt). V 5 min. vidiš na levi strani zopet brv, kjer vodi od Solčavske strani najbližji pot v Robánov kot. Na desnem bregu od brvi je kmalu «Gabelwirt», studenec z viličastim žlebom. Od tod prideš v $\frac{3}{4}$ ure v Solčavo, vedno ob levem bregu po vozni cesti. — Prejšnji pešpot je na mnogih krajih razkopan in nehoden.

I. Solčava

(Sulzbach) 658 *m*, je mala gorska vasica, ležeča v ozki dolinici ob Savini med razrastki Ojstrice, Raduhe in Hude peči (z jamo). Od tod vidiš samó Olševo in zahodne strme pečine Raduhe. Idilično lepa je lega farovža.

Zgodovinsko. Farna cerkev je zidana v gotskem zlogu in zelo stara. Krožni oblok glavnih in stranskih vrat razen cevastega obloka je v romanskem zlogu iz let 1000—1225, ostala sedanja stavba pa v poznogotskem iz let 1375—1520. Cerkev je bila l. 1485. razširjena, najbrž kor novo zidan. Za zidanje stare cerkve so najbrž celjski grofi mnogo pomagali. Posamezni udi grofovske rodbine so ob domačih prepirih tú sem bežali ali ob lovu tukaj stanovali; zato se visoko v gori stanujočemu kmetu pravi «Knez». V vasi sta pa «Vitez» in «Vitežič», gotovo dva v plemeniti stan povzdignena posla, ki sta bila v vasi čuvaja, da sta sovražne napade svojim na planini stanujočim gospodom naznanjala. — Cerkev je bila l. 1871. skladno v gotskem zlogu prenovljena. — Od 20. do 30. dec. l. 1851. je bila Solčava v obsednem stanu, kar je domačinom mnogo zla povzročilo. Do l. 1851. so se radi tú zbirali vojaški begunci, večinoma s Kranjskega in Koroškega, ter so pri kmetih v planinah služili za hlapce ali drvarje. Meseca decembra po noči pa so pretepli na Šentlenartskem

sedlu 3 žendarje, ki so mislili 3 take ujetnike odpeljati v Železno Kapljo. Zato je čez nekaj dni prikorakalo več kompanij vojakov (Wimpffen — graničari iz Broda) in žendarjev, da bi poiskali nočne napadnike, katerih pa kljub obsednemu stanu niso našli. Šele koncem junija l. 1852. je nekdo izdal vse tovariše, ki so bili ostro kaznovani. Ta dogodek so nekateri pretiravali (glej Gartenlaube 1865: «Deutschlands größte Räuberburg» od dra. Fr. Hoffmann-a), kajti človek in imetje je malo kje toli varno kakor v Solčavi. — Žendarska postaja je ostala v Solčavi od l. 1852. do 1861.

Gostilne: Kristijan Germel (pd. Sturm) 3 sobe, 8 postelj à 50 kr.; Anton Herle (pd. Vitežič, cerkovnik) 2 sobi, 5 postelj à 40 kr.; Konstant Kramer (pd. Marušnik) 2 sobi, 5 postelj à 50 kr. Jedi: kava 12—14 kr., piščeta, jajca, davjačina in meso le prilično. — Vodnik: Blaž Plaznik.

- x** Izleti: **Na Olševo mimo Štifter-ja**, 1930 *m*, $3\frac{3}{4}$ ure. Čez Savino in ob začetku potoka severno, potem strmo do Štifterja 1 uro, dalje strm pot skozi gozd na Olševnika, po strmi trati in skalovji v $1\frac{1}{4}$ ure do Štifterjeve koče, po gosti trati (previdno) v 20 min. na sleme, na levo 10 min. «Užanikova jama» (voda) in 20 min. na vrh. Pot po grebenu na levo na zahodni vrhunec je težaven in le sigurnim pešcem priporočati. Odhod na Šentlenartsko sedlo, Sv. Duh $2\frac{1}{2}$ ure. Rdeča barva.

Sv. Duh, Št. Lenart v Železno Kapljo, 4 ure. 2

Iz Solčave zahodno po cesti 15 min., čez brv na levi breg, v 5 min. na desno križ in jarek, napis. Tú desno navkreber po precej strmem potu v $1\frac{1}{2}$ uri do cerkvice Sv. Duha. Pri cerkovniku postelje à 30 kr. Po gozdu v $\frac{3}{4}$ ure na Šentlenartsko sedlo, 1437 m. Pred plotom na levo 1 min. klop, od koder je najlepši razgled po Savinskih planinah. (Ta kraj se imenuje Jančeva prižnica.) Nazaj in čez plot, navzdol v $\frac{1}{4}$ ure cerkvice sv. Lenarta (gostilna), dalje nizdol in po cesti v Železno Kapljo v $1\frac{1}{2}$ uri. Rdeča barva.

Olševa čez Sv. Duha. V 2 urah na Šent- 3
lenartsko sedlo (glej I 2). Tú na desno po rdeče zaznamovanem potu v 2 urah na zahodni vrh Olševe. Nekoliko niže so «skalnata vrata», od sedla $\frac{1}{2}$ ure vzhodno. Više Potočka zijalka $\frac{3}{4}$ ure, $1\frac{1}{4}$ ure na vrh. Odhod na vzhodni vrh in na Štifterja v Solčavo. Od Sv. Duha tudi pot (desno) na Olševo.

Iz Solčave v Črno, 5 ur. a) Iz Solčave do 4
kmeta Štifterja 1 uro, polagoma navzgor do kmeta Prodnika, na levo po pobočji na Sleme (1300 m) v 1 uri, navzdol $\frac{1}{2}$ ure do Št. Jakoba v Koprivni (gostilna), po dolini $2\frac{1}{2}$ ure ob Mužici v Črno. Do Št. Jakoba rdeča barva.

b) Od Prodnika na desno navkreber 1 uro na sleme Bistro, $\frac{1}{2}$ ure do potoka Bistre in $2\frac{1}{2}$ ure v Črno. Drugi pot: iz Solčave vzhodno, potem od Savine severno 1 uro do Majdača, dalje na Osivnika,

sleme Bistro, 1258 *m*, v 1 uri, potem navzdol v dolino Bistro in v Črno 3 ure.

5 **Knez, Lucijan.** Iz Solčave za farovžem južno navkreber mimo Oprešnika in Haudeja do Kneza $1\frac{1}{2}$ uro; tú na desno (zahodno) v $1\frac{1}{2}$ uri na vrh Lucijana, 1763 *m*. Odhod na Plesnikovo planino in v Logarjevo dolino 1 uro.

6 **Na Raduho**, 2065 *m*, 6 ur. Iz Solčave vzhodno 10 min., pri napisu navkreber do Tolstovršnika 1 uro, po gozdu navkreber in pod skalami na Grohot $2\frac{1}{2}$ do 3 ure, po prodišči strmo naravnost navzgor, po ozkem in strmem žlebu na Durce 1 uro in na desno po grebenu v 1 uri na najvišji vrh (glej H 2 *a* odhod). Rdeča barva.

7 **Robánov kot na Ojstrico.** Po cesti vzhodno $\frac{3}{4}$ ure, po brvi na desni breg, levo 20 min. do Robána, 1 uro po dolini do Robánove planine, strmo 2 uri na Moličko planino (Kocbekova kočča «Slov. plan. dr.»), dalje v 2— $2\frac{1}{2}$ ure na Ojstrico (glej H 3).

8 **Iz Solčave na Pastirkov vrh in v Železno Kapljo.** Iz Solčave zahodno po pešpotu 1 uro do točke 699 (spec. karte), navkreber na desno 1 uro do Klemenškega, po vozni cesti na Pastirka in navkreber na Pastirkov vrh (1425 *m*) 1 uro, navzdol v Železno Kapljo 2 uri. Od Pastirka rdeča barva.

9 **Iz Solčave čez Pavličev vrh** (glej I 8).

10 **Iz Solčave v Luče, Ljubno** (glej H 10, G 4).

Iz Solčave v Logarjevo dolino do Piskernika, II
1 $\frac{1}{2}$ uro. Iz Solčave zahodno po cesti 15 min., čez brv na levi breg, ob Savini po ozki dolinici po pešpotu v $\frac{3}{4}$ ure do Podbrežnika, kjer se ti na levo odpira Logarjeva dolina. Krasen pogled. Tú se združujeta Jezera in Savina. Na desno naprej prideš v Matkov kot ter do prehodov na Koroško čez Pastirkov in Pavličev vrh. Na levo 5 min. Logar, čez 5 min. desno koč, kjer v bližini Savina v drugič izvira. Po ravnem dalje dospeš v 20 min. do Piskernikovega zavetišča. Na levo mrežast slap.

J. Logarjeva dolina,

po prvem kmetu Lógar-ju imenovana, je jedna najlepših planinskih dolin, kateri ne najdeš para. Dolga je 2 uri in široka $\frac{1}{4}$ ure. Krog in krog jo obkoljajo visoki, goli in v nebo kipeči orjaki, ki se ti zde neprelazni. Njih spodnji deli pa so obrasteni z gozdovi. Imena posameznih vrhov od vzhodne strani so: Žlihi (1608 *m*), Icmankova planina (1515 *m*), Luciján (1763 *m*), Strahálca (1798 *m*), Krofička (2035 *m*), Škrbina (1749 *m*), Ojstrica (2350 *m*), sedlo Škarje (2127 *m*), Baba, Planjava (2392 *m*), Kamniško sedlo (1879 *m*), Brana (2247 *m*), Turska gora (2246 *m*), Štajerska Rinka (2276 *m*), Križ (2434 *m*), Mrzli vrh (2125 *m*), Savinsko sedlo, Mrzla gora (2208 *m*),

Veliki vrh (1587 m), Vrlovec (1537 m). Pogled na te velikane je zares veličasten. Enak oklep gorske doline nahaja se baje samó v Pirenejah v dolini Gavarni. V gornjem delu je veličastni «slap pod Rinko» (Rinkafall). Obilna voda pada 120 m. čez navpično rdečkasto skalo, kjer se je spodaj napravil stožec iz vapnenca. Najlepši je pogled od desne strani. Kmalu pod slapom izgineva voda v zemljo, časi dalje in časi bliže, kakor je pač obilna. Pri koči nad Logarjem zahodno vre voda zopet na svetlo na več krajih izpod skal (drugi vir Savine). Domačini imenujejo Savino od drugega vira do Podbrežnika, kjer se združuje z Jézero, Črno in od tod Sávinó.

Turistično: Logarjeva dolina je zaslovela že pred mnogimi desetletji, dasi so jo pojedinci obiskovali že v davnem času. Spominska knjiga iz l. 1826. v Solčavskem farovžu nam navaja imena mnogih turistov od blizu in daleč, celó z Angleškega. Okoli l. 1820. je obiskal Logarjevo dolino tudi nadvojvoda Ivan ter s spremstvom šel na Ojstrico. Spominska knjiga navaja za posamezna leta sledeča števila popotnikov: l. 1876. (83), 77. (75), 78. (61), 79. (87), 80. (67), 81. (130), 82. (65), 83. (83), 84. (81), 85. (67), 86. (108), 87. (86), 88. (96), 89. (84), 90. (144), 91. (185), 92. (135), 93. (240).

Opomba. L. 1877. 28. junija se je od Planinščice odkrhnila velikanska skala (zdaj se vidijo rdečkaste lise) ter pri Logarjevi planini pokopala mnogo

visokih dreves, precej velike skale pa so priletele do sredine doline. Vsled tega se je vzdignilo toliko prahu, da je bila vsa dolina v megli. Za tem so se še večkrat, skoraj vsak 3.—4. dan odkrhnile manjše skale.

Zavetišče je novo postavil I. Piskernik, pd. Plesnik, l. 1891., poprej pa je na svojem domu (Plesnik) gostoljubno sprejemal tujce pod streho. V svoji hiši ima 4 postelje in prično s 5 žimnicami. Priprosta jedila: piščeta, jajca, kava, čaj, prilično divjačina, kruh, vino. I. Piskernik in njegov sin Franc izvrstna vodnika. V sili se lahko prenočuje tudi pri Logarju in Plesniku (v senu).

Izleti: **Slap pod Rinko**, $1\frac{1}{4}$ — $1\frac{1}{2}$ ure. Od zavetišča v 2 min. zadnji kmet Plesnik (757 m), v $\frac{3}{4}$ ure po dolini do Logarjeve planine (na levo), čez $\frac{1}{4}$ ure po suhi strugi na desno in v 20 min. polagoma po gozdu navkreber do slapa. Rdeča barva.

Okrešelj, $2\frac{1}{2}$ ure. Do slapa $1\frac{1}{4}$ ure (glej J 1); 2 a) na desno strmo navkreber po gozdu v $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ ure do vira (mrzla voda 2° C, nižje še 5 virov, klop), dalje v $\frac{1}{4}$ ure na gorenjo teraso Okrešelj, kjer je planinska koča. Rdeča barva.

b) Krajši pot na levo navkreber, zgoraj čez potok nad slapom (romantično) v $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ ure do vira na prejšnjo pot. Modra barva. To pot je napravilo «Slov. plan. dr.» l. 1894.

Škarje, Ojstrica ali Planjava. Od Piskernika 3 pó dolini 15 min., pri tabli na levo 15 min., po strmi

stezici $\frac{3}{4}$ ure na Klemenškovo planino (1195 m), kjer je voda in pastirska kočča. Velika kadunja, krasna lega. Na levo skozi bukovje $\frac{3}{4}$ ure, potem ravno $\frac{1}{4}$ ure v višjo teraso do hrbta, $\frac{1}{4}$ ure navkreber po produ, na desno pod Ojstrico strmo navkreber $\frac{3}{4}$ ure na obraslo ostrino proti Planinščici, po produ $\frac{1}{4}$ ure na levo in po skalovji 20 min. na Škarje (skalnata vrata). — a) Na levo $\frac{1}{4}$ ure strmo (južno) navzdol v kadunjo do srede stoječega vrha, okoli njega po skalovji 1 uro na vrh Ojstrice. Rdeča barva. Krajši, novi pot iz kadunje naravnost na Ojstrico 1 uro. Odhod na Korošico ali Moličko planino (glej H 3 b, c, 9). — b) Od Škarij (napis) na desno po grebenu vedno naprej v 1 uri Baba, strmo navzdol naravnost doli pod skale, po produ povprek in navkreber na vrh Planjave (2362 m), 3 ure. Odhod v Bistriško dolino ali na Kamniško sedlo in Okrešelj (glej K 5).

4 **Od Piskernika v Robánov kot**, 3 ure. Za Plesnikovo hišo strmo navkreber na Plesnikovo planino 1 uro, na levo blizu Icmnikove planine mimo (1515 m) $\frac{3}{4}$ ure, navzdol vzhodno do Kneza $\frac{3}{4}$ ure, potem navzdol do Robána $\frac{1}{2}$ ure.

5 **Mátkov kot** (Jezeriathal) 2 uri. Do Logarja 25 min., za hišo na levo v 5 min. do Jézera, po ozki soteski 20 min., pri razpotji na levo, po dolini 5 min., na desni breg in navkreber do kmeta Vrlovca, po pobočji $\frac{1}{2}$ ure do prodišča po dolini (kmalu voda na desno) $\frac{3}{4}$ ure in strmo navkreber

po riži do Škafa (1495). Modra barva v sredo doline. Škof je votlina v snegu s premerom 20—30 *m* in enako globočino. Pod visečo skalo (podvesa) je snežišče, katero deževnica prevrta, da nastane lijasta jama. L. 1834. in 1893. ni bilo Škafa. — Slabejši pot vodi tudi po desni strani doline mimo kmeta Mátka. V soteski Jezerski vidiš veliko skalo z letnico 1800, katero je baje neki kmet tako dolgo podkopaval, da se je odkrhnila ter napravila prostor za cesto.

Mátkov kot, Mrzla gora, 2208 *m*. Od Pi- 6
skernika do Mátka, kjer se prenočuje, 1½ uro. Do Škafa 2 uri, potem na desno navkreber čez pečevje in pritlikovino (nevarno) «na dernih» 1¼ ure do snežišča; potem povprek, po skalovji in pritlikovji («Latvica»), naposled po ruši do skalne stene 1¼ ure. Tú naravnost na desno proti žlebu, na levo do grebena, zopet na desno po žlebu na vrh v 1 uri. Pot nezaznamovan, razgled omejen, vendar lep. Odhod: nazaj do ruše, po severnem grebenu (zanimivo ali nevarno) mimo skalne luknje in visokih dreves na Mátkovo planino in navzdol do Mátka.

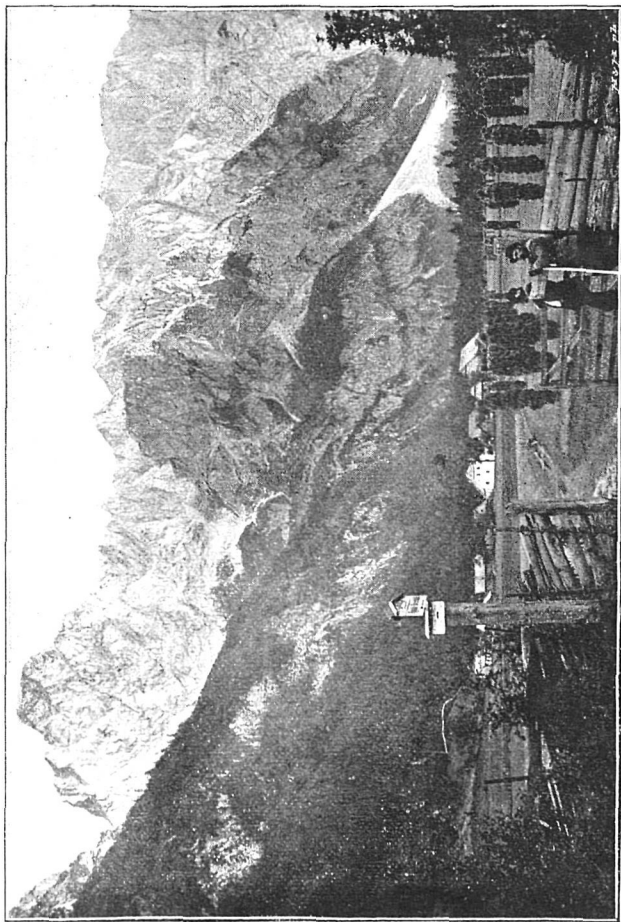
Pavličeva stena, 1656 *m*, 3½ ure. Mimo 7
Logarja, po soteski ob Jezeri 20 min., pri razpotji (napis) desno navkreber mimo kmetov Žibota in Covníka v 2 urah na Pavličovo sedlo (1539 *m*). Tú na levo kvišku 1 uro na Pavličovo steno, kjer je jeden najlepših razgledov na Savinske planine. Rdeča barva. Odhod: južnoseverno po robu v 1 uri v Belo.

- 8 Čez Pavličevo sedlo v Belo, 4 ure. Na Pavličevo sedlo (glej J 7) $2\frac{1}{2}$ ure. Tú zahodno, skoraj ravno, potem po gozdu nizdol $\frac{3}{4}$ ure do Pavliča, 20 min., navzdol v dolino in po cesti na levo 10 min. v kopališče Belo. Rdeča barva.
- 9 Čez Pastirkov vrh v Železno Kapljo, 4 ure. Mimo Logarja ali Podbrežnika po soteski Jezerski $\frac{1}{4}$ ure, prvi pot na desno navkreber po cesti mimo Pastirka na Pastirkov vrh (1425 m) $2\frac{1}{2}$ ure; severno navzdol v $1\frac{1}{2}$ uri v Železno Kapljo. Rdeča barva.
- 10 Iz Logarjeve doline na Kamniško sedlo (glej J 1, 2, K 5)
- 11 Iz Logarjeve doline v Turski žleb (glej J 1, 2, K 1—4).
- 12 Iz Logarjeve doline na Savinsko sedlo (glej J 1, 2, K 8).

K. Okrešelj

(1377 m) je krasno ležeča terasa, kjer je važno križališče planinskih potov na Kranjsko in Koroško. Travnik z mnogimi planinskimi cveticami. Planinska koča Celjske sekcije «D. u. ö. A.-V.», postavljena l. 1877. po štaj. plan. društvu; malo više pastirska koča.

- I Izlet: Na Tursko goro, 2246 m, $2\frac{1}{2}$ ure. Od kočice na desno $\frac{1}{4}$ ure po produ, na levo (desno od prodišča) navkreber $\frac{3}{4}$ ure po trati, potem $\frac{3}{4}$ ure po skalovji zeló težavno. To je Turski žleb ali Rin-

Logarjeva dolina z Ojstrico.

kina vrata (Rinkathor, žleb med navpičnimi skalami. Modrordeča barva. Zgoraj na terasi na levo $\frac{3}{4}$ ure na Tursko goro. Pot rdeče zaznamovan.

Na Rinko, 3 ure. Od Okrešlja $1\frac{3}{4}$ ure skozi ² Turski žleb na teraso (glej K 1), po modrordeče zaznamovanem potu, potem 10 min. dalje po kadunji, potem na desno po rdeče zaznamovanem potu v 1 uri na Rinko (2441 m) ali desno na Križ, kjer je trojna deželna meja.

Na Skuto, 2530 m, 6—7 ur. Skozi Turski ³ žleb na teraso $1\frac{3}{4}$ —2 uri, naprej v «Male Pode» (to so ploščnata tla, svet odprt proti jugu). V $\frac{1}{2}$ ure do Grebena, 2035 m, (oster, strm rob), $\frac{1}{4}$ ure Sleme pod Skuto, rob, podoben grebenu, držeč od Skute doli. V $\frac{1}{2}$ ure pri studencu za Kopo. Malo nižje Škred (2047 m), bližnji pot do Uršiča, nevaren. Od studenca čez Velike Pode v 2 urah do Legarjev. Veliki Podi so ploščnat svet, v katerem so precej široke razpokline; v njih je sneg in led. Legarji so nižji, koder že raste trava; na Podeh le redke planinske cvetice. Tod navkreber po zaznamovanem potu do studenca (1800 m), dalje vedno zahodno v 1 uri do vznožja in $\frac{3}{4}$ ure na vrh. Razgled kakor z Grintovca, ali okolica veličastnejša. — Od Okrešlja do Legarjev modrordeča barva.

Na Grintovec, 2559 m, 7—8 ur. Od Legarjev ⁴ (glej K 3) navkreber po nadelanem potu čez Jurjevico na Kokrsko sedlo in 2 uri na vrh Grintovca. —

Od Kokrskega sedla $\frac{3}{4}$ ure navzdol do Frischaufove koče (postavila podružnica Železna Kaplja «Ö. T. C.»). Odhod v Kokro ali Bistriško dolino. Ta pot od Okrešlja-Skute-Frischaufove koče je jedno najhvaležnejših potovanj po vzhod. apneniških alpah. (Glej S 4.)

5 **S Kamniškega sedla v Bistriško dolino**, 4 ure. Od Okrešlja mimo pastirske koče, na levo povprek $\frac{1}{2}$ ure, po zelenici strmo kvišku $\frac{1}{2}$ ure do pečin. Na levo po strmem, (l. 1877.) v skalovje vsekanem potu 1 uro na Kamniško sedlo (1879 m). Potem navzdol $\frac{3}{4}$ ure do pastirskih koč, po jarku, potem po gozdu v $1\frac{1}{2}$ uri do Uršiča. Pot rdeče zaznamenovan. (Glej S 1).

6 **Na Brano**, (2247 m), 3 ure. Na Kamniško sedlo $1\frac{3}{4}$ ure (glej K 5), pri napisu ($\frac{1}{4}$ ure pred pravim sedlom) na desno po ruši in produ navkreber $\frac{1}{2}$ ure do skalovja, $\frac{1}{4}$ ure navzgor ob grebenu (kjer se vidi v Kotle), strmo do skalovine in po ozkem žlebu na vrh, ki je široka, z rušo pokrita kopa. Razgled zelo lep, zlasti na skupino Grintovec in Kranjsko. Rdeča barva. Odhod pod skalovje $\frac{1}{4}$ ure, potem na desno povprek po produ na Kamniško sedlo. Tudi rdeče zaznamenovan pot.

7 **Kamniško sedlo — Planjava**, (2392 m), 4 ure. Na Kamniško sedlo (glej K 5) 2 uri, tú na levo povprek po produ naravnost do skalovja, po novem (od «Slov. plan. dr.» l. 1894.) popravljenem in rdeče zaznamenovanem potu v $1\frac{1}{2}$ uri na Planjavo. Raz-

gled kakor z drugih vršacev. Odhod na Škarje, 3 ure. Rdeča barva. (Glej S 2.)

Čez Savinsko sedlo v Jézero, 5¹/₂—6 ur. 8
Od Okrešlja na desno po zožujoči se kotlini, «Mrzli dol» imenovani, navkreber, v ³/₄ ure v drugo teraso, po prodišči ¹/₂ ure mimo snežene jame, tam na desno (severno) navkreber, potem na levo v ¹/₂ ure na Savinsko sedlo (na spec. karti po pomoti Rinkathor) 1987 *m*. Tú na levo po strmem pobočji na drugo sedlo, strmo navzdol, po prodišči (pod Rinko) navzdol 1¹/₄ ure «na vodine», dalje levo nizdol, čez ¹/₄ ure pastirska kočā; poprej pred kočā desno naravnost po žlebu in vijugastem potu zeló strmo v 1 uri v dolíno (gornjo Jézersko Kočno), po tej v 1¹/₄ ure v Jézero. Rdeča barva.

Čez Savinsko sedlo v Belo. Po rdeče zazna- 9
menovanem potu (glej K 8) 1³/₄ ure na Savinsko sedlo, od koder je lep razgled. Na desno po rdečmodro zaznamovanem potu strmo nizdol po skalovji v Belsko Kočno 1¹/₄ ure in po dolini 2 uri v Belo.

Čez Savinsko sedlo na Rinko. Na Savinsko 10
sedlo 1³/₄ ure (glej K 8). Od družega grebena (proti Babi, 2154 *m*), kateri se lahko imenuje «Jezersko sedlo», jugovzhodno po pobočji Mrzlega vrha (2125 *m*) ¹/₂ ure, strmo na ozko skalovino, po tej ¹/₄ ure polagoma navkreber, potem po ozkem in strmem žlebu ³/₄ ure navkreber (zeló nevarno), na levo 5 min.,

po širji rupi 5 min. navkreber, povprek 2 min. in 18 min. navkreber po širjem žlebu; od tod zdaj na levo, zdaj na desno v 12 min. na strm greben in v 3 min. po strmem žlebu na vrh Križa. Ta pot ni zaznamovan in je zelo težaven. Našel ga je dne 13. oktobra 1893. l. Fr. Kocbek z I. Piskernikom. Od Križa $1\frac{1}{2}$ ure na Rinko. Odhod po Turskem žlebu $1\frac{1}{2}$ uro do Okrešlja.

- 11 **Od Okrešlja na Mrzlo goro.** Od \bar{c} planinske koče na desno (severno) v strme stene, po malem sipnem stožcu v težavni dimnik «Hudi prask», strmo kvišku na vrh vzhodnega grebena. Po grebenu na levo, po dimniku navzdol v «Latvico», tú povprek do stene glavnega grebena in povprek navkreber na greben. Po navpični skalni stopnici na vzhodni strani v kadunjo in navzgor. Po strmi steni na greben, po katerem doseže kmalu na vrh Mrzle gore (2208 m). Odhod proti Savinskemu sedlu. Plezaje po grebenu ssz. v ostro zarezo, po zahodnem pobočji njegovem po strmem, drobljivem skalovji nizdol pod šiljast rogel. Povprek roglja na vzhodni strani grebena v najglobokejšo zarezo vsega grebena in po strmi ruši in prodiščih v Mrzli dol ter dalje na Okrešelj.

- 12 **Od Okrešlja do Piskernika** (glej J 1, 2).

II. Koroško.

Prihod in odhod za Savinske planine je na Koroškem
železnica Maribor-Celovec od železniške postaje

Sinča Vas

(Kühnsdorf). Pošta in brzovjav. Gostilni: Leitgeb in
Reiter. Z vozom, ki se mora poprej naročiti pri I. Nie-
derdorfer-ju v Železni Kaplji, 2 uri vožnje, 3 gld. Pošta
dvakrat v Železno Kapljo na dan, in sicer ob 9. uri
dopoldne in 3. uri popoldne, 3 ure vožnje, 1 gld. od
osebe. Peš iz Sinče Vasi v Železno Kapljo 4 ure po
vozni cesti.

L. Železna Kaplja

(Eisenkappel) 558 *m*, trg s 1083 prebiv., okrajno
sodišče, davčni urad, pošta in brzovjav, zdravnik in
lekarna. Sekcija Železna Kaplja «Österr. Touristen-
Club»-a (daje pojasnila). Zanimivosti: Tovarna za ce-
ment, samokóv za jeklo, klimatične toplice, jeklene
in kadne kopeli, slatina («Carinthiaquelle»), vodovod
napravljen l. 1880. Gostilne: I. Niederdorfer (tú se
dobé vozovi), Fleischhauer in Löwe. Postelja brez
postrežbe 25—35 kr.; kava 12 kr., kosilo 30 kr.
in pečenka 30 kr. — Okolica Železne Kaplje je za-
nimiva, lepi izprehodi v razne soteske; 5 min. južno

grad Hagenegg. — Pošta v Sinčo Vas ob $1\frac{1}{4}$ 10. do-
poldne in $1\frac{1}{4}$ uri popoldne.

- 1 Izleti: Na Obir, 2141 *m.* a) Čez Jovan hrib $4\frac{1}{4}$ ure, rdeče zaznam.; b) čez rudokop Schäffler-
alpe 5 ur, rdeče zaznam.; c) čez Grafensteineralm $5\frac{1}{4}$ ure, rdeče zaznam.; d) čez Fladung 5 ur. Na
Obirju planinska hiša Rainer «Ö. T.-C.», meteorolo-
gična postaja I. vrste, telefon v Železno Kapljo. Raz-
gled zelo lep.
- 2 Peca, 2114 *m.*, 6—7 ur. Po jarku «Lepen» 2 uri
do kmeta Rastočnika, od tod rdeče zaznam. pot se-
vernozahodno 1 uro, planina Luša $\frac{3}{4}$ ure, pastirska
koča in studenec $\frac{3}{4}$ ure, na vrh $1\frac{1}{2}$ uro.
- 3 Olševa, 1930 *m.*, 5—6 ur. Zahodni vrh 1900 *m.*,
 $4\frac{3}{4}$ ure. Do kmeta Kúpica v Remšenikovem jarku,
potem desno v sotesko («hudičev most»), dalje
rdeča znamenja do podobe sv. Lenarta $1\frac{1}{4}$ ure, tú
levo navkreber do cerkvice sv. Lenarta $\frac{1}{2}$ ure, Št.
Lenartsko sedlo $\frac{1}{2}$ ure (krasen razgled na Savinske
planine in v Logarjevo dolino); pred plotom pri
napisu levo, gozdni studenec Hrevelna $\frac{1}{2}$ ure le-
vok skalnim vratom (glej L 5), Potočka zijalka
(ogleda vredna) in $\frac{1}{2}$ ure strmo na zahodni vrh. —
Odhod nazaj do studenca, potem severno (rdeče
zaznam.) čez brdo v Jeravico $1\frac{1}{4}$ ure (rudokop),
po stopnicah v Remšenikov jarek $\frac{1}{2}$ ure in v Že-
lezno Kapljo 2 uri. — Od studenca južno čez Sv.
Duha v 2 urah v Solčavo.

Olševa, na najvišji vrh 5 ur. V Remšnikov 4
jarek mimo Kúpica, dalje v Marjeto 2 uri, na Olševsko ali Črno sedlo, 1357 m, $\frac{3}{4}$ ure (levo lovska koča), potem desno rdeče zaznam. pot v kotlino $\frac{3}{4}$ ure. Od tod dva pota: a) V kadunjo in na Štifterjevo sedlo, 1347 m, $1\frac{1}{4}$ ure; levo 10 min. ravno do Olševnikove jame (nekaj vode). Zahodno po sedlu na oster rt južno okrog v $\frac{3}{4}$ ure na najvišji vrh. — Od Štifterjevega sedla navzdol mimo Štifterja v 2 urah v Solčavo.

b) Iz kotla po zaznam. potu desno povprek po ovčji stezi, skozi gozd in pritlikavje v $1\frac{1}{2}$ uri na najvišji vrh. — Od zahodnega vrha na najvišjega rdeča znamenja, pot večinoma na južni strani, hoja lepa, ali težavna in le sigurnim pešcem primerna.

Olševa je vsled posebnega skalovja (skalnata vrata) originalen hrib, vreden večjega turističnega zanimanja. Razgled zelo lep in širen, zlasti Savinske planine se kaj lepo pregledajo.

Do skalnatih vrat Olševe. Na Št. Lenartsko 5
sedlo 3 ure (glej L 3) in do studenca Hrevelna $\frac{1}{2}$ ure. Tú po pobočji severno po stezici v 1 uri do zanimivih vrat. (Največja vrata so najlepša, dvojica manjša lahko najdeš na levo niže). Skozi velika vrata (23 m široka, 17 m visoka) gledaš kakor skozi okno gorskega gradú v Marjeto in gore na oni strani. Odhod po lovskem potu na južni strani vrat po jarku, potem vzhodno 1 uro na pot po jarku od Marjete.

- 6 **Št. Lenart, Sv. Duh, Solčava**, 4—5 ur, rdeča znamenja. Po Remšenikovem jarku do podobe sv. Lenarta $1\frac{1}{4}$ ure, navkreber do cerkve sv. Lenarta $\frac{1}{2}$ ure, dalje do Št. Lenartskega sedla, 1437 m, $\frac{1}{2}$ ure (na desno za plotom k razgledu), nizdol $\frac{1}{2}$ ure do cerkve sv. Duha in navzdol 1 uro v Solčavo.
- 7 **Pastirkov vrh v Logarjevo dolino**, $4\frac{1}{2}$ ure, ali v Solčavo 5 ur. Rdeča znamenja. Mimo Kúpica po Remšenikovem jarku navkreber, pri križu (sv. Lenart) na desno na Pastirkov vrh, 1425 m, $2\frac{1}{2}$ —3 ure; navzdol na Pastirka in sotesko Jézersko $1\frac{1}{4}$ ure in dalje mimo Logarja k Piskerniku $\frac{1}{2}$ ure. — V Solčavo greš od Pastirka na levo h Klemenšek, stezica vzhodno in južno do Podbrežnika ali na most (točka 699 m) in v Solčavo.
- 8 **Železna Kaplja, Obirsko, Korte, Jézerski vrh**, $6\frac{1}{2}$ ure. Ob Obirskem potoku v jarek Korte 2 uri, potem po stezi v $1\frac{1}{2}$ uri do lesnega skladišča, ob potoku po lepem potu v Korte $\frac{1}{2}$ ure (gostilna pri cerkvi) in po vozni cesti na Roblekovo planino $1\frac{1}{2}$ uro (lep pogled na Grintovec in v Jézero), 1 uro do Jézerskega vrha; severno $\frac{3}{4}$ ure kopališče Bela, južno $\frac{3}{4}$ ure Jézero. Od Roblekove planine tudi naravnost v $\frac{1}{2}$ ure v Jézero.
- 9 **V Belo (Bad Vellach)** 2 uri. Pošta vsak dan ob 7. uri 10 min. zvečer. — Grad Hagenegg 5 min.; levo ob gozdnem robu slatina «Carinthiaquelle». Po ozkem jarku v $\frac{3}{4}$ ure do Belske tovarne za cement,

po lepi cesti (desno strmi Cimpaser 1551 *m*) do Krištofove peči 1 uro, do gostilničarja Skalerja 10 min. in v kopališče 10 min.

M. Bela

(Bad Vellach) 843 *m*, pošta in brzovav, železnata in in sodasta slatina (kiselica), priljubljeno kopališče in klimatična zdravilnica, zlasti proti pomanjkanju krvi, nervoznosti in ženskim boleznim (glej inserat). Pošta (glej str. 106). V kopališči dobra postrežba in pripravna stanovanja po nizkih cenah.

Izleti: **Do skalnih vrat in skalnega mosta**, 1 $1\frac{1}{4}$ ure. Po cesti severno do Krištofove peči 20 min., na desno navkreber $\frac{3}{4}$ ure do kmeta Pavliča, potem levo po kolovozu nekoliko nizdol v gozdni jarek $\frac{1}{4}$ ure do skalnega mosta, čez tega niže do skalnih vrat, skozi katera dela potok šume. Krasen pogled, zlasti od spodaj.

Čez Pavličev vrh v Logarjevo dolino, 4 do 2 $4\frac{1}{3}$ ure. Pri Krištofovi peči na desno navkreber do kmeta Pavliča $\frac{3}{4}$ ure, potem desno po gozdu v 1 uri na Pavličev vrh, levo po trati do kmeta Covníka in Žibota v sotesko Jézersko 2 uri, po soteski $\frac{1}{4}$ ure in na desno v Logarjevo dolino do Piskernika $\frac{1}{2}$ ure. Rdeča znamenja.

Na Pavličevo steno, 1656 *m*, $2\frac{1}{2}$ ure. Do 3 kmeta Pavliča 1 uro, po gozdu ob grebenu na vrh,

od koder je zelo lep razgled na Savinske planine (glej J 7). — Odhod do kmeta Lesnika, jugozahodno v dolino Kočno do potoka Bela in v kopaljšče po dolini.

- 4 **Na Savinsko sedlo in Okrešelj**, $5\frac{1}{2}$ —6 ur. Iz kopaljšča po Belski Kočni $1\frac{1}{4}$ ure, do razvaline plavževe (zahodno $\frac{1}{2}$ ure bil nekdam rudokop za živo srebro) $\frac{1}{4}$ ure, na levo po ozki stezi čez stene do ovčarske kočice $1\frac{1}{2}$ uro (poprej studenec), potem po pritlikavji, gramozu in skalovji $1\frac{1}{2}$ uro na Savinsko sedlo. Na levo v $1\frac{1}{4}$ ure po Mrzlem dolu navzdol do Okrešlja. Do Savinskega sedla rdečomodra znamenja, dalje do Okrešlja rdeča barva.
- 5 **Iz Belske Kočne v gorenjo Jézersko**. Po Belski Kočni do rudarske hiše $1\frac{1}{4}$ ure, $\frac{1}{4}$ ure do razvaline plavževe (glej M 4), v $\frac{1}{2}$ uri zahodno zgoraj živosrebrna jama, mimo na planino Jenk (1494 m) navkreber in navzdol v gorenjo Jézersko Kočno, $2\frac{1}{2}$ ure do Jézera.
- 6 **Čez Jézerski vrh v Jézero**. $1\frac{1}{3}$ —2 uri. Od kopaljšča po cesti (zelo strmo v 1 uri na Jézerski vrh, 1218 m. (Na desno navzgor 8 min. pri kmetu skala «prižnica».) Po cesti od vrha nizdol v $\frac{1}{2}$ ure do gostilne Stulerjeve in $\frac{1}{2}$ ure v Jézero do kazine.

N. Jézero

(Oberseeland), pošta in brzojav. Krajina krasna in jedna najlepših po celem Kranjskem, Štajerskem in Koroškem. Jako ugoden kraj za letovišče. Planinski zrak, izvrstna voda, slatina, v bližini senčnati gozdovi, lepi izprehodi po obeh Kočnah, krasen pogled na orjake: Grintovec, Skuto, Kočno in Storžič (koroški).

Gostilna: Franc Muri («kazina») 5 sob, 10 postelj, od 30 kr. više. Voz v Kapljo 4 gld. (3 ure), v Kranj 5—6 gld. (3 ure). Pošta (glej zadi str. 107).

Izleti: **Na Grintovec**, 2559 *m*, 7 ur. (Plezanje!) **I**
Po gorenji Jézerski Kočni na Štularjevo planino $1\frac{1}{2}$ uro, po ovčji stezi povprek ob steni po pritlikavji v $1\frac{1}{4}$ ure v skalnato kadunjo «Ravni», po prodišči v $1\frac{1}{2}$ ure plezáje do studenca (2° C, 1783 *m*), potem v «Gornje Ravni». Po prodišči na snežišče, navkreber do stene v plitvo kadunjo, na desno skozi skalovje, potem levo čez snežišče in po ozkih, s prodom nasutih skalinah v $1\frac{1}{2}$ uri do povprečnega grebena (2150 *m*), ki drži proti jugu. Po tem hrbtu strmo po skalnatih stopnicah (dimnik) v $\frac{3}{4}$ ure na greben tik Dolgega Hrbta (Langkofel). (Do sem skupen pot na Grintovec in Skuto). Tu mnogo mest, ki provzročijo omotico; pogled «Na Pode». Po južnih strminah 1 uro do žleba (iz skale studenec), potem na severno stran po produ na skale in v $1\frac{1}{2}$ ure na vrh Grintovca. (Pod vrhom izvotljena jama, kjer bi se morda

dala napraviti kočja). Turist naj vzame s seboj krampeže (Steigeisen) in snežni cepin (Eispickel). — Odhod proti Kokrskemu sedlu (glej S 4).

- 2 **Na Skuto**, 2530 m, 7 ur. Do Dolgega Hrbta po zgoraj omenjenem potu (glej N 1) $5\frac{1}{2}$ ure (tú in tam zaznamenovan, ali zanemarjen). Tod (vzhodno) južno «Na Pode» in vzhodno povprek po prodišči (Štruce) in navkreber v 2 urah na Skuto. (Plezanje!) Odhod na Kokrsko sedlo in v Frischaufovo kočjo 4 ure. S Skute krasen razgled.
- 3 **Na Vodine, Jézersko in Savinsko sedlo, Okrešelj**, 6 ur. Od kazine po cesti severno, po dolini Kočni $1\frac{1}{2}$ uro, čez prodišče in zelo strmo kvišku $1\frac{1}{4}$ ure do pastirske kočje (na desni), na levo navkreber $\frac{1}{4}$ ure «Na Vodine», po prodišči pod Rinko in po pobočji na levo $1\frac{1}{4}$ ure na Jézersko sedlo, levo po strmem pobočji $\frac{1}{4}$ ure na Savinsko sedlo in na levo $1\frac{1}{4}$ ure po Mrzlem dolu do Okrešlja.
- 4 **Na Rinko**, 6 ur. Na Jézersko sedlo (glej N 3), $4\frac{1}{2}$ —5 ur, potem na desno po novem, težavnem in nezaznamenovanem potu na Križ $1\frac{1}{2}$ uro (glej K 10).
- 5 **Iz Jézera v Belsko Kočno**. Po gornji Jézerski Kočni do «Anzelhube» 1 uro, po pobočji levo na planino Jenk $1\frac{1}{2}$ uro, navzdol do živosrebrne jame, do rudarske hiše 1 uro in po dolini $1\frac{1}{4}$ ure do Bele.

V Kokro, 4 ure. Od Jézera južno (nedaleč 6 ostanki nasipov iz l. 1809. in 1813.) vedno po cesti $\frac{1}{2}$ ure v vas Spodnje Jézero, dalje v $\frac{1}{4}$ ure na desno prehod v Tržič, $\frac{1}{4}$ ure Podlog (gostilna Kanonir), tú se na desno odpira Storžičeva dolina; čez $\frac{1}{4}$ ure Fuchsova žaga (točka 664 *m*) in čez 5 min. deželna meja; zopet 5 min. priprosta gostilna Cunder, kjer se dobi vodnik na Grintovec; 5 min. Fuchsova fužina, v $\frac{3}{4}$ ure Vrtačnik, kjer se gre do Frischaufove koč. V $\frac{1}{4}$ ure gostilna Polšnar in $\frac{3}{4}$ ure Kokra.

Jézero, Frischaufova koč, Grintovec. Do 7 Vrtačnika 2— $2\frac{1}{2}$ ure, na levo po Suhadolnikovi dolini v $\frac{3}{4}$ ure do kmeta Suhadolnika (896 *m*), $1\frac{1}{2}$ uro do Frischaufove koč in 3 ure na Grintovec (glej T 2).

O. Crna

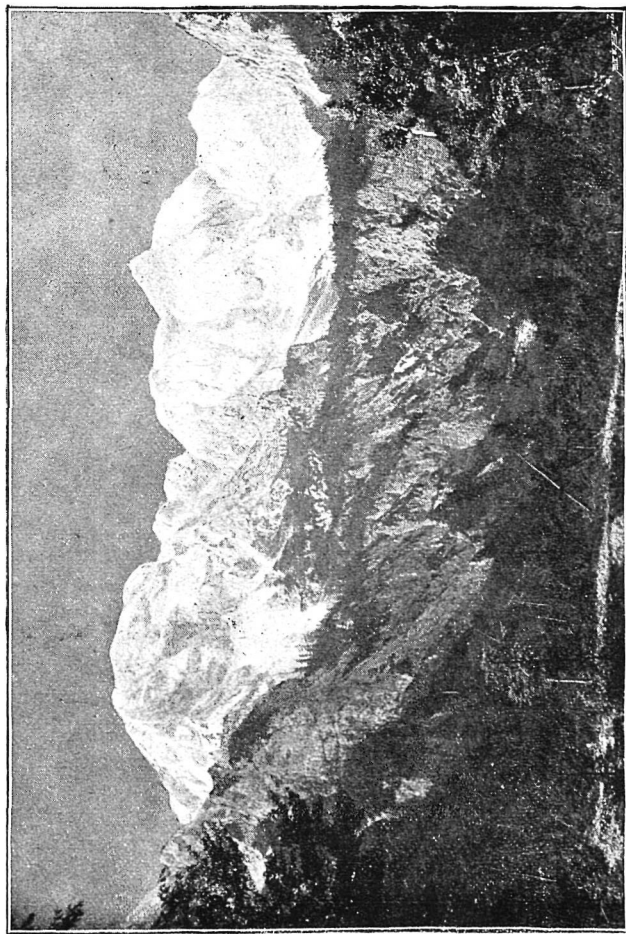
(Schwarzenbach) 575 *m*, 467 prebiv., pošta, 19 *km* od železniške postaje Prevalje.

Gostilne: I. Engelbogen 5 sob, 10 postelj à 20 do 50 kr.; Fr. Hobel 3 sobe à 50 kr., 6 postelj á 20 kr.; V. Černič in I. Geršak. Pošta v Pliberk 60 kr., voz (1 konj) 3 gld.

Izleti: **Iz Črne v Železno Kapljo**, 6 ur. Po dolini zahodno skozi mali predor, južno se odpira jarek Bistra, ob Mužici v 1 uri gostilna Skrube, v $1\frac{1}{4}$ ure

Sv. Jakob (gostilna Lipold), potem navkreber do Olševske planine in Olševskega sedla (1357 *m*) $1\frac{1}{4}$ ure, v Marjeto, Remšenikov jarek na cesto in severno v Železno Kapljo $2\frac{1}{2}$ ure.

- 2 **Iz Črne v Solčavo**, 5 ur. Ob dolini Mužici (glej O 1) do Rosa 2 uri, do Sv. Jakoba $\frac{1}{2}$ ure, na Sleme (Koprivno sedlo 1310 *m*) 1 uro, navzdol do Štifterja in v Solčavo $1\frac{1}{2}$ uro (glej I 4). Drugi pot po jarku Bistre na sedlo Bistra (Wistra), nekoliko dolgočasen, 5 ur.
- 3 **Iz Črne v Luče**, 6—7 ur. Ob Mužici 12 min., potem južno po Bistri $\frac{3}{4}$ ure, tú zahodno naprej mimo Blaznika, Kneza, Radiha $1\frac{1}{4}$ ure, južno čez potok in strmo navkreber na Konjsko sedlo, 1394 *m*, v 1 uri, navzdol po planinah in gozdu do Dežmana 1 uro; tukaj velikanski, nepreiskani navpični prepadi (zato naziva ljudstvo ta kraj «Prépad»). Ob hrbtu navzdol v Konjski vrh do Savine 1 uro. Od tod vzhodno v $1\frac{1}{4}$ ure na Ljubno ali zahodno $\frac{3}{4}$ ure v Luče (glej H 8).
- 4 **Iz Črne v Šoštanj**, $5\frac{1}{2}$ ure. Skozi jarek Javorija k Sv. Duhu (1065 *m*), južno k točki 1080 *m*, dalje navzdol po slabem kolovozu v Šoštanj.
- 5 **Na Uršulo**, 1696 *m*, 4 ure. Iz Črne severno po cesti v Bleiburg $\frac{1}{2}$ ure, po Jazbinem jarku 1 uro, potem levo navkreber do kmeta Karpuha $\frac{3}{4}$ ure, do točke 1140 *m* $\frac{1}{2}$ ure in v $1\frac{3}{4}$ ure na vrh Uršule. Odhod (glej B 1, 2, 3, 4, 5).

Sklep Logarjeve doline.

Iz Črne v Prevalje. Iz Črne severno po cesti 6 v 3 urah Prevalje (Prevali), železniška postaja, pošta in brzjav. Gostilne: Uranscheck, Zimmerl in Farcher. Velikanska železna tovarna (največja na Koroškem), plavži, valjarne itd. — Iz Prevalj v 1 uri vzhodno po cesti v trg Guštanj.

III. Kranjsko.

Na Kranjskem je prihod v Savinske planine iz Kamnika ali iz Kranja.

P. Iz Ljubljane v Kamnik.

Iz Ljubljane do Kamnika in nazaj vozi železnica vsak dan po trikrat, ob nedeljah in praznikih od 1. maja do 1. novembra pa po štirikrat. Vlaki odhajajo samo z državnega kolodvora v Šiški (301 m). Proga drži po Ljubljanskem polji mimo črepalnice vodovoda Ljubljanskega. Prvo postajališče :

Tavčarjev dvor

ob Savi. Četrť ure nazaj ob veliki cesti vas Jézica (303 m). Gostilni pri Alešu in Ruskem carju. Tu je postal l. 1821. ob kongresu v Ljubljani ruski car Aleksander I. Poldrugi kilometer od postajališča, čez železniški most postajališče in vas :

Črnuće

(298 m). Gostilna blizu postajališča pri Rogovilci (postelje dober kup). Tretja postaja na tej progi:

Trzin.

Krasen razgled na južne Savinske, imenovane Kamniške planine. Blizu postaje gostilna: pri Matiji, v vasi: pri Narobetu (postelje dober kup). Kmalu od Trzina postaja:

Domžale.

Zraven postaje gostilna: pri Jermanu. Više gori ob veliki cesti: na pošti pri Francu, niže doli: pri Venclu. (Povsod postelje). Pred 20 leti so bile Domžale še majhno selišče, a ko so se jeli naseljevati podjetni Tirolci ter pričeli izdelovati slamnike, narasle so, da so podobne tvorniškemu trgu. A zlati časi za slavnkarstvo so uže minuli, trgovina ta peša ali ne daje več nekdanjega dobička.

Iz Domžal se zasuče železnica proti severu (doslej jej je bil tek proti vzhodu) ter se ustavi v

Jaršah - Mengišu.

Na desni plati postaje se vidi umetni mlin Petra Majdiča. Kadar je voda (napeljana iz Kamniške Bistrice) premajhna ali zamrzla, melje se s parnim strojem. Skoraj pol ure proč, na levi plati, na ravnini pod goro Rašico, vidimo trg Mengiš. Vozna pošta tjakaj ob jutrajšnjem in popoldanskem vlaku. Pi-

vovarna. Gostilne: pri Levcu, Tonku. (Postelje.) Blizu postaje v Preserjah gostilna: pri Kriškarju, Klemenu (postelje dober kup). Poldrugi kilometer više proti severu postajališče

Holmec.

Gostilni: Pri Grmku, Jaku. Četrť ure proč holmec ali hribček (od tod ime Holmec). Gori farna cerkev (394 *m*), bivša podružnica Mengiška; božji pot. Ljudska šola zdolaj v vasi. Nenavadno obširen razgled s tega holmca po gorenjski ravnini, Savinskih planinah, Karavankah, Julijskih planinah, Laškem pogorji, Ljubljanski okolici itd. Čez četrť ure dospemo v Kamnik (330 *m*).

R. Kamnik.

Mesto Kamnik nazivljejo Kranjski Išel (Ischl). V marsičem pristoji ta pridevek temu podplaninskemu mestecu. Obkoljajo ga gore z desne in leve; iz ozadja mu pošiljajo visoke Savinske, tod imenovane Kamniške planine, sveže sape svoje, da ima vsa okolica jako zdrav vzduh.

Gostilne: Pri Fišerju, Grašku (postelje ne drage), Kendi (članom «Slov. plan. dr.» znižane cene), Krištofu, Prašnikarju v kopališču, Fr. Rodetu. Čitalnica.

Ob mestu, oziroma skozi mesto teče Kamniška Bistrica s pritokom Nevljico. Štiri predmestja: Šutna,

Graben, Novi trg, Podgora. Sedež okr. glavarstva in družih uradov.

Znamenitosti: Pred predmestjem Šutno grad Zaprice, na Šutni farna cerkev, zidana v renesanskem slogu; v mestu frančiškanski samostan s cerkvijo. Sredi mesta na osamljenem holmcu čudna stavba Mali grad. Leva višina (nad mestom) Žale, cerkev s pokopališčem; malo više cerkvica Kalvarija. Zunaj mesta, proti severu ob Bistrici smodnišnica, največja v našem cesarstvu. Na levem bregu Bistrice pred izlivom Nevljice Prašnikarjevo kopališče, v katerem se od 1. maja do 1. nov. zdravi po Kneippovem načinu.

1 Izleti in izprehodi: **Tunjice**. Jako zanimiv izprehod mimo Zapric ali čez Žale mimo Kalvarije skozi gozd po stezah ali čez predmestje Graben po voznem potu, povsod po pičlo uro hoda. Tunjiška cerkev zidana po vzorcu cerkve sv. Neže v Rimu. Sezidal jo Pavel Glavar, župnik komendski l. 1762.

2 **Šenturška Gora**, jedno uro od tod po valovitem svetu. Razgled s Tunjic in Šenturške Gore kaj obsežen. Pot gori zaznamenovan z rdečimi križi.

3 **Vranja Peč** (ali Paloviče) 2 uri.

4 **Kamnik - Tunjice - Krvavec**, 6 ali 5 ur. Ob lepem in suhem vremenu bilo bi svetovati na Krvavec naravnost iz Kamnika čez Tunjice, drugače je mnogo boljši pot skozi Stahovico — tudi dalje ni nič od tega kraja nego iz Kamnika. — Kadar bode nadelan pot s Kalškega grebena na Kokrsko sedlo,

bode odprt pot na Grintovec tudi od teh plati. Najlepša in najzanimivejša popotovanja po Savinskih planinah bodo potem po teh krajih.

Kamnik-Sv. Primož-Ojstrica, 11 ur. Po cesti do Stahovice 1 uro. Od gostilne pri Korelnu (Prelesniku) po cesti, ki drži v Črno in Gornji Grad na Štajerskem. Krene se kmalu pri Bodljaju na levo; po zložnem potu v 1 uri pri sv. Primožu (845 m). Dve cerkvi tukaj: prva večja sv. Primožu, druga sv. Petru posvečena. Zidali ju Celjski grofje. Od tod v breg do Lušave, malo više je Pasja peč. Potem navzdol do Kisavca, od tod navkreber do Male planine (1507 m). Še $1\frac{1}{2}$ ure do Velike planine (1555 m). Tu o poletnem času vse živo živine (goveje, konjske in prašičev) in ljudi. Pastirskih koč čez 70. V Avstriji je ta največja planina, koder pasó živino. Popotnik dobi mleka, sira, žgancev po vseh kočah. Mej ruševjem vodi pot naprej. V $\frac{1}{2}$ ure smo na Konjščici, v Dolu v $\frac{1}{4}$ ure. Tukaj dve pastirki koči. Razprostira se lepa senožet. Polovico je je v najemu, da pasó po njej. Z Dola (1313 m) se gre lahko na levo ter pride v Bistriško dolino pri Kraljevem hribu ali Skopiščih. V Kamnik 3 ure, k izviru Bistrice debele $\frac{1}{2}$ ure. Naš pot na Ojstrico vodi proti Rseniku (1848 m), na katerem smo iz Dola v dveh urah.

Na Rseniku je tudi pastirska koča. (Mleko, žganci.) Najopasnejša točka izmej vseh do zdaj popisanih potov je prehod z Rsenika čez Konja do

Presedleja (1612 *m*). Pride se zdaj v 1 uri doli. Neizkuššen ali boječ hribolazec si ne bode upal semkaj. «Slov. plan. društvo» popravi tod stezo, da ne bode težav imel vsakdanji hribolazec. S Presedleja se zopet lahko vrne na levo skozi Belo dolino v Bistriško dolino. Do Kamnika mu bode hoditi 5 ur, do izvira Bistrice $2\frac{1}{2}$ ure ali še manj. Proti Ojstrici vodi (nadelan) pot navkreber proti Vršiču (1972 *m*); v debeli $1\frac{1}{2}$ uri smo v Korošici (1807 *m*). Korošica je kraj, podoben kotlu. Bilo je tu nekdanj gorsko jezero. Ojstrica tik Korošice. Do vrha debelo $1\frac{1}{2}$ uro. Z Ojstrice pot proti Škarjam, na Planjavo ali v Logarjevo dolino, proti jugovzhodu v Robánov kot itd. Nazaj v Kamnik po popisanem potu samo 9 ur hoda. — Od Korošice $\frac{1}{2}$ ure do Kocbekove kočice «Sl. pl. dr.» vzhodno.

- 7 **Izvir Bistrice.** Skoz predmestje Graben proti severu po cesti v Bistriško dolino. Na levi plati Prašnikarjevo kopališče, više gori tvornica za cement, na desni smodnišnica, na mestu nekdanjega gradu Katzen. Smodnišnica obzidana z zidom, dolgim skoraj pol ure. Bistrica se vali čez jezove, narejene skoraj iz samega cementa. Po cesti dalje do Stranj $\frac{3}{4}$ ure, do Stahovice še $\frac{1}{4}$ ure. Gostilni: Pri Korelnu (Prelesniku) in Urhu (postelje pri obeh, pri Korelnu tudi voz po znižani ceni). Tu uže pravi planinski vzduh. Na desno cesta v Črno in Gornji Grad na Štajerskem; naravnost po poti, zaznamovanem z višnjevimi in rdečimi črtami, proti izviru Bistrice.

Bistriška dolina se zožuje. Z voznega pota na levo na travnik, potem zopet na vozni pot; v $\frac{1}{2}$ ure Hudo Polje. Konec Hudega Polja priteka potok Konjščica izpod Velike planine v Bistrico. V 5 minutah kratek a hud klanec Kobilica. Pot odslej po senci mej gozdi; tu pa tam vrzeli, da se uže vidijo goličave Grintovčeve, Skutne i. dr. V pičli uri pri Kraljevem hribu, kjer je jako lepa lovska koča; čez $\frac{1}{2}$ ure na Kopiščih pri logarski koči. Kopišča obširna tratina, obrnena proti južnemu in zahodnemu solncu. Prav lep pogled na Mokrico (1425 m). Nasadi iglastega drevja za pogozdovanje; tvornica za snažilni prah. Kopljejo ga ne daleč od tod. Blago izvrstno v snaženje kovin. Podjetnik, ki koplje ta prah, plačuje Kamniški korporaciji za to na leto 3000 gld. V $\frac{1}{4}$ ure hoda Predoslje (Predassl). To je prirodni most čez Bistrico. Skala, ki se je utrgala z bližnjih pečin, zajezila se je mej skalnate bregove Bistrične struge, da se ne more nikamor ganiti. Globoko doli teče in bobni Bistrica ter nareja mogočen slap. Da se slap vidi, mora se čez most po pragih doli do struge. V $\frac{1}{4}$ ure od tod smo pri izviru Bistrice (591 m). Voda vrè na mnogih krajih izpod skal Črnega vrha, zbira se potem v majhnem kotlu, ki je podoben ribnjaku, ter odteka pod mostičem, na katerem je opaziti izvirke na prvi hip.

Blizu izvira koča za hribolazce. Prav dobre postelje. Streže in kuha Marija Uršič, ki stanuje

5 minut proč proti severozahodni strani v posebni hiši. Koča, postavljena na drugi strani struge, je lovska. Nahajamo se tu v planinah. Planinski vzduh plava nam z bližnje Brane, Planjave, Skute, Grintovca, Kalc, Mokrice, a nismo višje nad morsko gladino nego 591 metrov. Čudovito moč ima do človeka okolica Bistriškega izvira zaradi tega. Vedno več domačinov in tujcev dohaja semkaj, da se pomudé po jeden ali več dni v tihotnem raju. Hribolazci imajo še posebne užitke, ker od tod hodijo na bližnje gore.

S. Bistriška dolina.

- I** Izleti: **Kamniško sedlo** ali samo **sedlo**, 1879 *m*, 3 ure. Od izvira Bistrice drži pot proti severozahodu, od kočé, na razpotju, kjer stoji tabla «Slov. plan. društva», proti severu, oziroma severovzhodu, po nadelanem potu v bukov gozd. Pot strm, a ne opasen. Vodi mimo skal, pod katere so se skrivali nekdanji rokovnjači. V dveh urah se pride k pastirski kočí pod sedlom ali Kamniški planini (1500 *m*). Kdor bi rad gade lovil, ob tem potu se nahajajo. Od srede junija do srede septembra stanuje v tej kočí pastir. Dobiva se pri njem najboljše mleko in sir. Voda je blizu. Sedlo (tudi Jermanova vrata) se vidi od tod do vrha. Človek bi mislil, $\frac{1}{4}$ ure hoda, pa sem gori, a dosti ima hoditi celo uro. Pod stenami Pla-

njave, ne daleč od pota, nahaja se večni sneg. Razgled s sedla (Jermanovih vrat) ni na daleč, a kaj veličasten je na bližnje gore. Vidimo Mrzlo goro (2208 m), Okrešelj (1377 m), slap pod Rinko (1210 m) (šumenje se čuje do sedla), Logarjevo dolino, Tursko goro (2246 m), Brano (2247 m), Planjavo (2392 m).

Kamniško sedlo - novi pot na Planjavo, 2
1¹/₂ uro. Od sedla se krene proti jugovzhodu mimo Bab (dve ozki skali, kvišku štrleči) ter prideš zdaj, ko še ni nadelane steze, v 1¹/₂ ure pod Rdeči kup. To je skala, podobna okroglemu stolpu. Pred Rdečim kupom zelenica Lajšta. Poleg Rdečega kupa skačejo divje koze v dolinico na (večni) sneg. Hodi se po kamenih ploščah ter pride v 3³/₄ ure na Súkalnik. Od tod krasen razgled proti jugu. Súkalnik dolg hrbet. Na jugovzhodni strani pasó se poleti ovce. Od tod se uže vidi na najvišji vrhunec Planjave. Uro hoda pod stenami po ovčji stezi Pokopališča (Britofi). Pokopališča se imenujejo, ker so tam kupčki, podobni gomilam. Še 1¹/₄ ure do vrhunca Planjave (2392 m). Razgled daleč na vse strani. Vidi se vsa Koroška, Visoke Ture s Klekom (Velikim Zvonikom), Zgornjeavstrijske planine z Dachsteinom, Štajerska proti severovzhodu in vzhodu, proti jugu Kranjska do Gorjancev pri Novem Mestu, Kočevska stran, proti jugozahodu Notranjska. Julijske planine zakriva nekoliko Grintovec, vendar Triglav se dobro vidi mej Grintovcem in Skuto. Planjava ima dva vrhunca,

katera spaja majhen presedlej. Z nižjega se vidi skoraj navpik na sedlo.

Odhod na Ojstrico, $3\frac{1}{2}$ ure.

Ker smo na Planjavi, praktično je za hribolazca, da stopi še na Ojstrico. Gre se komaj 20 metrov niže, nego je vrhunec Planjave, pod stenami ter se pride v $\frac{1}{4}$ ure do debelega snega, ki tukaj nikdar ne skopni. Do Dolnjih Vilic se hodi $\frac{1}{2}$ ure. Ime «Vilice» ima kraj, ker štrlita dve ostri skali, podobni dvorogelnim vilicam. Mej temi Vilicami hodijo divje koze na Kranjsko ali v Logarjevo dolino na Štajersko. Od tod do vrha Luške Brane $\frac{3}{4}$ ure. S te gore se vidi jako dobro Logarjeva dolina. Gora ta je malo nižja nego Ojstrica. V $\frac{1}{2}$ ure smo na Škarjah (2127 m), do sredi Ojstrice v $\frac{1}{2}$ ure, na vrhu potem v 1 uri (2350 m). Pot zaznamenovan z rdečimi križi. (K 7). (Daljni odhod glej H 3 a, b, c.)

3 Kamniško sedlo - Okrešelj - slap pod Rinko.

Po nadelanem potu proti severozahodu pod Boštjanico $1\frac{1}{2}$ uro do Okrešlja, $\frac{1}{4}$ ure prej studenec. Od tod $\frac{1}{4}$ ure do izvira slapa pod Rinko, pod slap $\frac{1}{2}$ ure; nazaj do Okrešlja debelo uro. (Glej K 5).

4 Izvir Bistrice - Grintovec, 5 ur. Po napetem,

ne strmem potu do Žagane peči 1 uro. Žagana peč je velika skala, ki ima razpoklino, katera je, kakor bi bila prežagana. Kmalu strmo pobočje do vrha Kokrskega sedla (1799 m) 2 uri. Od tod še 2 uri do vrhunca Grintovca (2559 m). Ves pot nič opasen.

Izvir Bistrice - Skuta, 5 ur. Po potu do Kokskega sedla (kakor za Grintovec S 4). Nekaj časa proti severu, kmalu na desno proti Vratom na Jurjevico. (Pot na Grintovec ostane na levi plati). S Kokskega sedla na Skuto še 2 uri. (Glej K 3.) S Skute na Grintovec s severne strani v $2\frac{1}{2}$ ure. Bližnji pot od izvira Bistrice na Skuto skozi Škred, 5 ur, nazaj 3 ure.

Izvir Bistrice - Brana, $4\frac{1}{4}$ ure. (Glej K 6.) 6

Izvir Bistrice - Planjava, 5 ur. Skozi gozd 7 2 uri navkreber do pastirske kočje pod sedlom. Desno steza do skalnatih sten in navkreber po hrbtu na južno stran, od tod po tratih na vrh $2\frac{1}{2}$ ure. Rdeča znamenja. Odhod na Kamniško sedlo ali Škarje. (Glej S 2).

Mokrica - Košutina, 5 ur. Od izvira Bistrice 8 do Studenčnih mlak, kjer stoji tabla z napisom, 3 ure. Od tod po stezi na Brusnike 10 minut. Brusniki so pašnik, ki je ravan. Imenujejo se zgornji in dolnji Brusniki. Dve drvarski kočji, lastnina Kamniške korporacije. 15 drvarjev sme pasti po Brusnikih 14 krav. Dobi se mleko, žganci. Razgled veličasten na Kuklarje, Rsenik, Planjavo, Brano, Ledinje-Rinko, Skuto, Štruco, Grintovec. Z zgornjih Brusnikov malo navkreber po Ropotarjevi dolini, $\frac{1}{4}$ ure hoda po gozdu, pri studencu smo.

Od tod v debele $\frac{1}{2}$ ure do Šrajeta, kjer je trigonometrijska točka. Ves pot je po gozdu. Gozd ta

star 61—80 let. Kraj od trigonometrijske točke do pastirske kočice pod Mokrico se imenuje Šrajetrov rob. Koča (ali stan) zdaj zapuščena, prej so se pasle v okolici ovce. Od kočice zaznamovan pot na desno plat, od tod proti severu do vrha Mokrice (1425 *m*). Na prvem robu najveličastnejši razgled nekako v prsi Skuti (naravnost), Podom, Turski gori i. t. d. Skoraj ni videti v tem delu Savinskih planin lepšega prizora nego je od tod. Malo više po robu hodeč prideš na Kompotelo (del Mokrice). Trigonometrijska točka. Razgled na daljavo prekrasen. Do Košutine (1990 *m*) je pičle pol ure. S Kompotele se pride na Dolgo Njivo v $1\frac{1}{2}$ uri, v $2\frac{1}{2}$ ure na (Kalški) Greben (2060 *m*), do Krvavca (1853 *m*) v 2 urah. Razgled je jako obsežen na (Kalškem) Grebenu, manj na Dolgi Njivi, na Krvavcu zopet čaroben. (Nekaj drugih potov blizu teh krajev se bode šele letos zaznamovalo).

- 9 **Bistriška dolina - Krvavec**, 4 ure. Od Stahovice po dolini Bistriščici (Bistriščica potok in vas), do Zakala $1\frac{1}{4}$ ure. Zakal stoji na višini. Od Zakala drži pot skozi gozde, v $1\frac{1}{2}$ uri smo pri sv. Ambrožu (1086 *m*). Tu cerkvena, zraven izvrsten studenec, okoli senožeti, niže doli proti zahodu Vižence, Štiška vas, rojstni kraj pokojnega urednika Ivana Železnikarja. Od tod čez $1\frac{1}{2}$ uro Kriška in Viženska planina, kjer so pastirske kočice. Mleko in sir se dobi. Do vrha Krvavca še $1\frac{1}{2}$ uro. Zanimivo popotovanje

hribolazcem bi bil pot s Krvavca na Kompotelo (2 uri), na Mokrico in doli na Brusnike (2 uri) v Bistriško dolino. Pot povsod zaznamovan z rdečimi križi. Opasnosti nikjer nobene. Popotovanje to se opravi tudi v 5 urah, če se človek ne zamuja na potu.

Na Ojstrico, po Bistriški dolini, potem Beli 10 dolini, od izvira Bistrice $6\frac{1}{2}$ ure. V Beli dolini ne pozabi ogledati si slapú (prav za prav skakalca) v Orgljicah. Nahaja se 1 uro proč od Bistriške doline na levi plati od poti, ki drži proti Presedleju.

Pota so še zaznamovana s Skute (2530 *m*) na Veliki ali Dolgi Hrbet (2479 *m*), $\frac{3}{4}$ ure hoda, s Skute na Ledinje ali Rinko (2441 *m*) 2 uri, s Turškega žleba (Rinkinih vrat) na Ledinje $1\frac{1}{2}$ uro hoda.

T. Iz Ljubljane v Kranj.

Državna železnica. Prva postaja:

Vižmarje.

Od tod čez Savski most pri vasi Tacnu na Šmarno Goro (693 *m*) 2 uri. Jako priljubljen izlet. Gora je osamljena. Razgled na štiri strani jako lep. Druga postaja:

Medvode.

Čez Sorški most do papirnice; čez Savo v Zgornje Pirniče, od tod na Šmarno Goro. V Smednik proti

severovzhodu $1\frac{1}{2}$ uro. Na levi plati Medvod vas Preska. Od tod pot k sv. Katarini. Tretja postaja :

Škofja Loka.

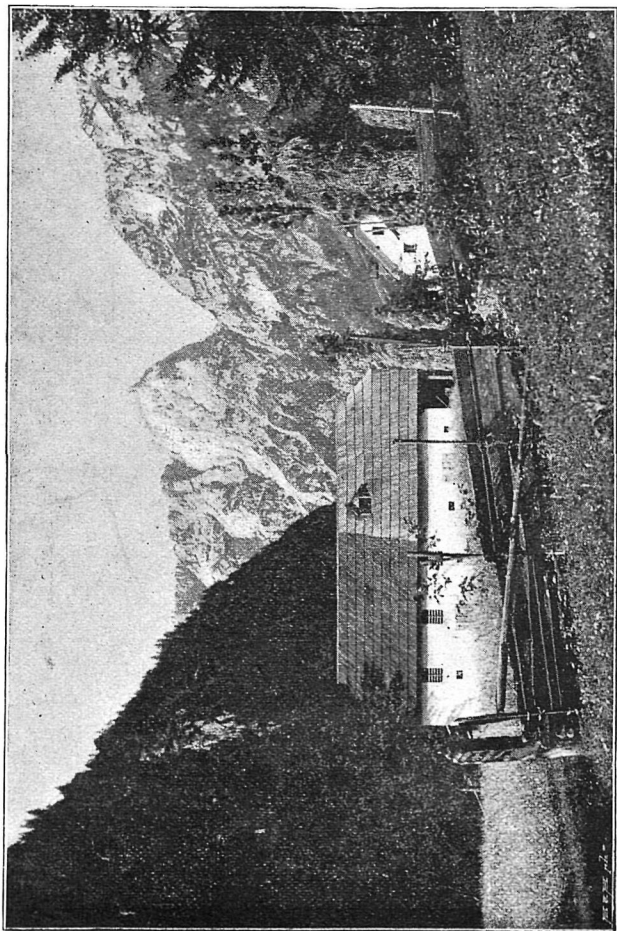
$\frac{1}{2}$ ure do mesta. Četrta postaja :

Kranj

(385 *m*). Iz Kranja se najlepše vidijo Karavanke, zlasti mogočni Storžič (2134 *m*). Zarad lege in zdravega vzduha biva po letu v Kranju mnogo tujcev. Gostilni, v katerih se dobivajo tudi postelje za prenočevanje : Peter Majer ml., pri stari pošti.

Znamenitosti : Farna cerkev, v čistem gotskem slogu, dozidana l. 1491. Na pokopališči groba slavnih pesnikov dr. Fr. Prešerna in Simona Jenka. — Blizu zanimiv železen most čez Kokro.

- 1 **Lzleti : Kranj - Storžič.** Po veliki cesti proti severu nekaj minut, potem na malo cesto proti Trsteniku ali Goričam pod Storžičem 2 uri hoda. Vodnik se dobi po dogovoru na Trsteniku ali v Goričah. Na vrh Storžiča (2134 *m*) do 5 ur. Z nobene druge gore se ne vidi Kranjska tako lepo kakor s Storžiča.
- 2 **Kranj - Kokra - Grintovec.** Iz mesta proti pokopališču, do Preddvora po veliki cesti 2 uri hoda. Kmalu od pokopališča železen most čez Kokro. V Preddvoru tri grajščine : Turnska, Urbančičeva in Fuchsova. Do Kokre (cerkve) debelo uro, do Polšnarja

Ojstrica od Robána v Robánovem kotu.

pičlo uro hoda. Krene se na desno, v goro pride v 1 uri do Suhodolnika (kmeta), od tod do Frischaufove kočice (1474 *m*) tudi v 1¹/₂ uri. Od tod debele 3 ure do vrha Grintovca (2559 *m*), ali na Skuto (2530 *m*), po poti skozi Vrata po Jurjevici.

Zaznamek vodnikov.

- Mozirje:** Alojzij Lončar }
Franc Paher } «Slov. plan. dr.»
- Luče:** Jurij Planinšek, pd. Krašovec }
Anton Pečovnik, pd. Pečnik } «Sl. plan. dr.»
Anton Dolinar, pd. Skoban, «D. u. ö. A.-V.»
- Robánov kot:** Martin Vršnik, pd. Roban, «Sl. pl. dr.»
- Solčava:** Blaž Plaznik «Slov. plan. dr.»
- Logarjeva dolina:** Janez Piskernik, pd. Plesnik,
«D. u. ö. A.-V.»
Franc Piskernik (sin).
- Bistriška dolina:** Lorec Potočnik, pd. Uršič.
Miha Uršič.
- Frischaufova kočica:** Franc Kremsar.
-

I. Cenovnik za vodnike.

		Č a s ure	Plača	
			gld.	kr.
<i>a) Izhodišče : Luče.</i>				
1	Na Raduho in nazaj . . .	8	2	50
2	Na Ojstrico čez Korošico in nazaj	10	3	50
3	Na Ojstrico čez Korošico in v Logarjevo dolino . . .	11	4	—
4	Na Ojstrico čez Korošico in v Bistriško dolino in Kamnik	15	5	—
<i>b) Izhodišče : Solčava :</i>				
5	V Luče	2 ¹ / ₂	—	60
6	V Črno čez Koprivno ali Bistro	5	3	—
7	Na Ljubno	5	1	—
8	V Želez. Kapljo čez Sv. Duh, Št. Lenart ali Jeravico .	4 ¹ / ₂	3	—
9	V Belo (kopališče) čez Pav- ličev vrh	4 ¹ / ₂	2	50
10	V Robánov kot (R. planina) in nazaj	5	1	—
11	K Igli in nazaj	4	—	80
12	Do Plesnika v Logarjevi do- lini in nazaj	3	—	60
13	Do «slapa p. Rinko» in nazaj	6	1	20

		Č a s		Plača	
		ure	gld.	kr.	
14	Na Olševo (vzhodni vrh) čez Štifterja in nazaj . . .	6	2	—	
15	Na Olševo (zahodni vrh), Potočnikova zijalka, skalnata vrata, Remšenikov jarek, Železna Kaplja	9—10	3	—	
16	Na Olševo (zahodni vrh) čez Sv. Duh, Potočnikova zijalka in nazaj	8	2	50	
17	Na Raduho in nazaj . .	8	2	50	
	c) Izhodišče: Plesnik.				
18	Do slapa pod Rinko in nazaj	3	—	60	
19	Do Okrešljeve kočje in nazaj	5	1	20	
20	Čez Okrešelj na Savinsko sedlo in v kopališče Belo	7	3	—	
21	Čez Okrešelj in Kamn. sedlo do Uršiča v Bistr. dolini	7	3	50	
22	Na Ojstrico in nazaj . .	9	3	50	
23	Na Ojstrico in čez Korošico v Luče	10	4	—	
24	V Matkov kot do Škafa in nazaj	6	1	50	
25	V Železno Kapljo čez Št. Lenartsko sedlo	4 ¹ / ₃	2	60	

		Č a s		Plača	
		ure		gld.	kr.
26	V kopališče Belo čez Pavličev vrh	3 $\frac{1}{2}$	2	40	
27	V Jézero čez Savinsko sedlo in Na vodine	8	3	50	
	d) Izhodišče: Okrešelj.				
28	Na Kamniško sedlo in nazaj	4	1	30	
29	Na Rinko ali Skuto in nazaj	6—7	3	—	
30	Na Kamniško sedlo, Babo ali Brano in nazaj . . .	7—8	3	—	

Ako popotnik pri teh turah prenočuje, tedaj ima vodnik pravico, od njega vsakokrat 50 kr. prenočnine zahtevati.

Št. 12777.

Potrjeno.

C. kr. okr. glavarstvo Celjsko, dne 27. maja 1882.

Zedlitz, c. kr. okr. komisar.

Dodatek. Za izlete (ture), kateri niso navedeni tukaj ali pri zvezi več tur, plača se po časovnem tarifu, in sicer 2·50 gld. od dne na višini in 2 gld. od dne v dolini. Ako se vodnik ne odpusti na

njegovem domu, plačati mu je pot do doma po enakem tarifu.

Št. 12730.

Potrjeno.

C. kr. okr. glavarstvo Celjsko, dne 20. maja 1887.

Za c. kr. okr. glavarja :

Dr. Gstettenhofer.

Opomba. Ta cenovnik ni popolnoma natančno sestavljen, zato ga bode treba popraviti, oziroma dopolniti. Popotniki naj se vselej dogovoré z vodniki o plačilu, katero je pri nekaterih turah prenizko. Pis.

II. Cenovnik za vodnike.*

	Izhodišče : Železna Kaplja.	Č a s	Plača	
		ure	gld.	kr.
1	V kopališče Belo in na Jézerski vrh	5	1	50
2	V Jézero (do kazine)	6 ¹ / ₂	2	—
3	V kopališče Belo in dolino Kočno in nazaj čez kopal.	6	1	50
4	Na Olševsko sedlo	6	1	50
5	Čez Št. Lenart, Sv. Duh v Solčavo (Igla in nazaj Solčava)	12	3	—
6	Na vrh Olševe	10	2	70

* To je samó izvod iz obširnega cenovnika za Savinske planine ter Obir in Peco.

		Čas	Plača	
		ure	gld.	kr.
7	Čez Št. Lenart, Logarjeva dolina, Plesnik	10	2	50
8	Čez Št. Lenart, Logarjeva dolina, slap pod Rinko . .	12	3	—
9	V Črno čez Olševo ali Lušo	12	3	—
10	Na Peco	15	3	50
11	Na Obir in nazaj	10	2	50

Št. 9757.

Potrjeno.

V Velikovci, dne 11. avgusta 1884.

C. kr. vladni svetovalec: Weidenau.

III. Cenovnik za vodnike.

		Čas	Plača	
		ure	gld.	kr.
<i>a) Izhodišče: Jézero.</i>				
1	V Železno Kapljo čez Jézerski vrh, kopališče Belo in nazaj	6 ¹ / ₂	2	—
2	Do Plesnika v Logarjevi dolini čez Savinsko sedlo .	8	3	—
3	Na vrh Grintovca od severne strani, tisti pot ali mimo Frischaufove kočé v Korkrsko dolino nazaj . . .	12	3	50

		Čas		Plača	
		ure	gld.	kr.	
4	Do vhoda v Suhodolnikovo dolino (do mostu ali do $\frac{1}{4}$ ure južneje ležeče gostilne Polšnarjeve) . . .	3 $\frac{1}{2}$	1	—	
	Opomba. Pri Polšnarju kakor tudi v 3 min. niže rudnika ležeči gostilni Cudrovi se pozvedó vodniki.				
	<i>b)</i> Izhodišče: Polšnar ali Cunder.				
5	Do Frischaufove hiše . . .	4—5	1	—	
	<i>c)</i> Izhodišče: od Frischaufove koč.				
6	Na vrh Grintovca:				
	<i>b)</i> za 3 osebe in več . . .	5	2	—	
	<i>b)</i> za 1 ali 2 osebi . . .	5	1	50	
7	Do Uršiča v Bistriški dolini čez gorovje	7 $\frac{1}{2}$	1	50	
8	Na Skuto	4	1	50	

Ako popotnik pri teh turah prenočuje, tedaj ima vodnik pravico, od njega vsakokrat 50 kr. prenočnine zahtevati.

Št. 8671.

Potrjeno.

C. kr. okr. glavarstvo v Velikovci, dne 4. julija 1885.

C. kr. vladni svetovalec: Webenau.

IV. Cenovnik za vodnike

v Savinskih (Kamniških) planinah, kadar vodijo hribolazce. Spisal in izdal odsek «Nemškega in avstrijskega planinskega društva» (D. u. ö. A.-V.) za Kranjsko.

Obča določila.

1. Vodnik hrani se sam ter ne zahtevaj še drugega plačila razen onega, katero je določeno po tem cenovniku.

2. Vodnik je dolžan nositi hribolazcu 8 *kg* teže. Semkaj se šteje provijant in oprava. Kolikor je je več, plačaj se mu za vsak kilogram po 30 beličev. Vender ni smeti zahtevati od voditelja, da bi moral nositi kaj več teže. Za prtljago, katera mu je izročena, je odgovoren.

3. Ako se izlet na gore podaljša takó, da temu ni kriv vodnik, ima pravico zahtevati za pol dneva 2, za ves dan 4, a za jedno prenočevanje 2 kroni doplačila. Pri tem se pol dneva zaračuni za ves dan, ako je vodnik imel posla kaj čez pol dneva.

4. Za izlete na gore, katere niso navedene tukaj, dogovori se hribolazec sam z vodnikom, koliko mu bode plačati.

Cenovnik I. za izlete na gore.

		Dnevi	Krone
	Odhod iz Frischaufove kočē (1474 <i>m</i>).		
1	V Kokrsko dolino do Polšnarja .	1/2	2
2	Čez Kokrsko sedlo do izvira Bi- strice (Uršiča)	1	3
3	Na Grintovec (2559 <i>m</i>) ali Skuto (2530 <i>m</i>) in nazaj	1	4
4	Na Grintovec in Skuto in nazaj .	1	5
5	Na Grintovec ali Skuto in potem do izvira Bistrice (Uršiča) . .	1	6
6	Na Grintovec ali Skuto, potem do kočē na Okrešlju	1	8
7	Na Greben (2060 <i>m</i>) in nazaj .	1	5
8	Na Kočno (2541 <i>m</i>) in nazaj . .	1	7
	Od izvira Bistrice (Uršiča).		
9	Čez Kokrsko sedlo (1799 <i>m</i>) do Frischaufove kočē (1474 <i>m</i>) .	1	3
10	Na Grintovec (2559 <i>m</i>) ali Skuto (2530 <i>m</i>) in nazaj ali do Frisch- aufove kočē, 1 prenočišče . .	2	8
11	Na Grintovec in Skuto, nazaj ali do Frischaufove kočē, 1 prenočišče	2	8

		Dnevi	Krone
12	Na Grintovec ali Skuto do Okrešlja ali v Kokrsko dolino (do Polšnarja), 1 prenočišče	2	10
13	Na Kamniško sedlo (1879 <i>m</i>) ali Kamniško planino (okolo 1500 <i>m</i>) in nazaj	1	3
14	Čez Kamniško sedlo do Okrešlja (1377 <i>m</i>)	1	5
15	Čez Kamniško sedlo v Logarjevo dolino do Plesnika	1	6
16	Na Brano (2247 <i>m</i>) ali Planjavo (2392 <i>m</i>) in nazaj, 1 prenočišče	1½	5
17	Na Brano ali Planjavo ter na Okrešelj, 1 prenočišče	1½	7
18	Na Ojstrico (2350 <i>m</i>) in nazaj, 1 prenočišče	2	6
19	Na Ojstrico v Logarjevo dolino do Plesnika, 1 prenočišče	2	8

Cenovnik II.

Ako se najame vodnik najmanj za tri dni, smeti je hribolazcu plačati takso po turah, prej naznanjenih, tudi po tej le časovni taksi:

- a) Za ves dan, če hodi 10 ur, 5 k,
- b) Za pol dneva 3 k,

c) Za dan čez 10 ur hoda 7 k,

d) Za 1 dan počitka 3 k.

Pri tem niso všteti troški za prenočišče.

Ako se odpusti vodnik na drugem kraju nego tam, kjer stanuje, nagraditi mu je pot do doma po II. cenovniku.

Pritožbe zoper vodnike naj se pošiljajo odseku (sekciji) nem. in avstr. plan. društva za Kranjsko v Ljubljano ali avstrijskemu hribolaznemu klubu (Oest. A.-C.) na Dunaj, tudi okrajnemu glavarstvu, kamor spada dotični vodnik.

Potrjeno.

Št. 7434.

V Kranji, 20. junija 1893.

Okr. glavar. Dr. Gstettenhofer s. r.

Št. 7981.

V Kamniku, 30. junija 1893.

Za okr. glavarja: Roth s. r.

I. Pošta.

Rečica na Paki-Mozirje-Gornji Grad.

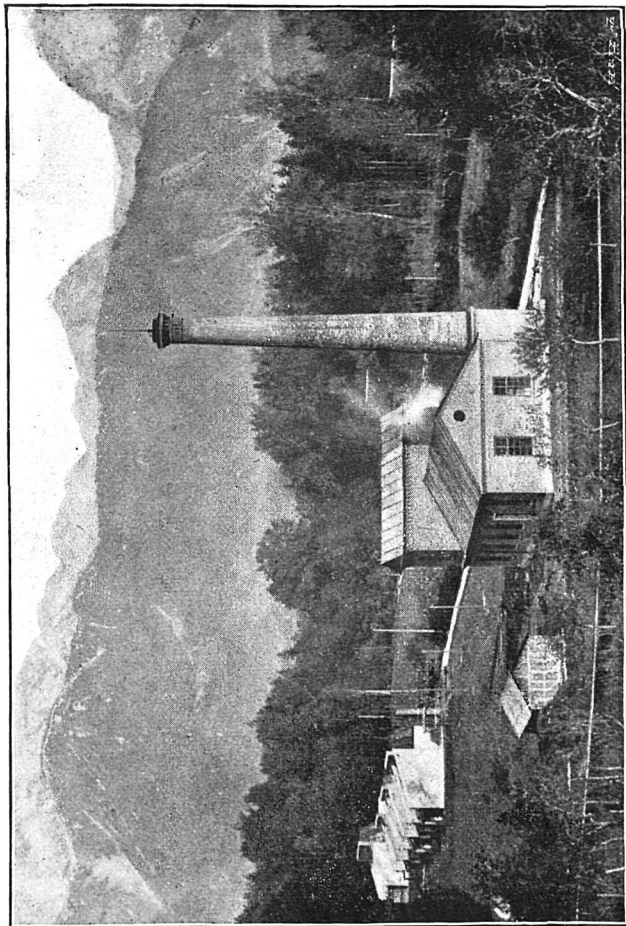
1.

Rečica na Paki	odhod	9·15	zjutraj
Mozirje	prihod	10·15	»
»	odhod	10·30	»

Radmirje	prihod	12.—	opoldne
»	odhod	12:10	popoldne
Gornji Grad	prihod	1.—	»
»	odhod	3:30	»
Radmirje	prihod	4:30	»
»	odhod	4:40	»
Mozirje	prihod	6.—	»
čez noč			
Mozirje	odhod	5:30	zjutraj
Rečica na Paki	prihod	6:30	»

2.

Rečica na Paki	odhod	5:50	popoldne
Mozirje	prihod	7.—	zvečer
čez noč			
Mozirje	odhod	5:30	zjutraj
Radmirje	prihod	7.—	»
»	odhod	7:10	»
Gornji Grad	prihod	8:10	»
»	odhod	11.—	»
Radmirje	prihod	12.—	opoldne
»	odhod	12:10	popoldne
Mozirje	prihod	1:40	»
»	odhod	2.—	»
Rečica na Paki	prihod	3.—	»

C. kr. smodnišnica pri Kamniku.

II. Pošta.

1.

Radmirje - Ljubno.

Radmirje	odhod	7·10	zjutraj
»	»	12·10	popoldne
»	»	4·40	»

2.

Ljubno - Radmirje.

Ljubno	odhod	6·30	zjutraj
»	»	11·30	»
»	»	3—	popoldne

Cena 10—15 kr.

V Luče se pošta nosi vsak dan ob 2. uri pop.

V Solčavo vsako sredo in soboto ob 4·15 uri popoldne iz Luč.

Cena poštna.

Rečica na Paki-Mozirje	30 kr.
Mozirje-Radmirje	35 »
Radmirje-Gornji Grad	25 »
Mozirje-Gornji Grad	60 »

III. Pošta.

Spodnji Dravberg-Velenje.

a)

Spodnji Dravberg	odhod	8—	zjutraj
Slovenjgradec	prihod	9—	»

b)

Spodnji Dravberg	odhod	12·30	popoldne
Slovenjgradec	prihod	1·30	»

c)

Spodnji Dravberg	odhod	5·30	»
Slovenjgradec	prihod	6·30	»

Iz Slovenjgradca odhod v Spodnji Dravberg ob 9. uri zjutraj, 1·30 uri popoldne in 6·30 uri zvečer.

Slovenjgradec	odhod	1·30	popoldne
Velenje	prihod	4·30	»
»	odhod	10·—	zjutraj
Slovenjgradec	prihod	1·—	popoldne

Cena.

Spodnji Dravberg - Slovenjgradec	—·50	gld.
Slovenjgradec - Velenje	1·28	»

IV. Pošta.

1.

Železna Kaplja - Kranj.

Od 15. jun. do 15. septemb.		Po zimi
Železna Kaplja	odhod 7·10 zvečer	9·10 dopol.
Kopališče Bela	prihod 8·10 »	10·20 »
čez noč		
Kopališče Bela	odhod 5·— zjutraj	10·30 »

Jézero	prihod 7.— »	12·40 popol.
»	odhod 3·15 popol.	3·15 »
Kranj	prihod 7·35 »	7·35 »

Cena.

Železčna Kaplja - Kopališče Bela	—·60 gld.
» » - Jézero	1·60 »
Jézero - Kokra	—·60 »
» - Tupalič	1·10 »
» - Kranj	1·60 »

2.

Kranj - Železčna Kaplja.

	Od 15. jun. do 15. sept.	Po zimi
Kranj	odhod 8·45 dopol.	8·45 dopol.
Jézero	prihod 1·35 popol.	1·35 popol.
		čez noč
»	odhod 3.— »	5.— zjutraj
Kopališče Bela	prihod 5.— »	7.— »
» »	odhod 5·10 »	7·10 »
Železčna Kaplja	prihod 6·10 »	8·10 »

Cena.

Kranj - Tupalič	—·50 gld.
» - Kokra	1.— »
» - Jézero	1·60 »
Jézero - Kopališče Bela	1.— »
» - Železčna Kaplja	1·60 »

P. n. turistom

priporočajo se sledeče gostilne :

- Rečica na Paki** : Gostilna pri pošti.
Mozirje : Anton Goričar (na pošti).
Alojzij Goričar «Pri kroni».
Ljubno : Jože Benda (v hiši g. Fr. Petka).
Luče : Gostilna pri Raduhi.
Jakob Planinšek, pd. Mežnar.
Solčava : Kristijan Germel, pd. Šturm.
Anton Herle, pd. Vitežič.
Logarjeva dolina : Janez Piskernik, zavetišče.
Gornji Grad : Josip Mikuš. Franc Spende.
Franc Pinter.
Braslovče : Vincenc Brišnik.
Vransko : Gostilna pri Slovanu (Šentak).
Železna Kaplja : I. Niederdorfer.
Bela : Kopališče Jos. Gross.
Jézero : Franc Muri (kazina).

Šavinska podružnica „Slov. plan. dr.“

Kratek kažipot na Veliki Snežnik 1796 *m* na Notranjskem.

Po južni železnici do postaje Št. Peterske na Krasu. Od Št. Petra je mogoče peljati se ravno pod pravi vrh Snežnikov (1300 *m* nad morjem). Vozove in voznike, ki vedo za pot, priskrbijo radi krčmarji v Št. Petru. Pelješ se lahko ali do logarske hiše v Mašunu, $2\frac{1}{2}$ —3 ure, ali celo do sedla Šafit-Peklo (1300 *m* nad morjem), $3\frac{1}{2}$ —4 ure. Za voznino je treba pogoditi se. Cestnine se plača v Št. Petru 4 kr. od živine in v Koritnici 20 kr. od voza.

Pešci pa naj se ravnajo po sledečem vodilu.

Od Št. Petra (577·7 *m*) se pride po deželni cesti čez Radoho Vas (543 *m*), Parje (549 *m*), Drškovce (565 *m*) v Zagorje (569 *m*) blizu v 1 uri. V krčmi gospodinje Marije Copič dobivajo udje planinskega društva marsikaj po boljši ceni. Može, da kaj nosijo ali pot kažejo, je najbolje najeti v Zagorji ali po nje poslati v sosedno vas Bač.

Od Zagorja do vrha Snežnikovega je pot zaznamovan z rdeče-rumenkasto barvo (minij); blizu cerkve se vidi na neki koči ob levi strani ceste prvo znamenje in deščica z napisom «Pot na Snežnik». Potem se gre po srenjskem potu, mimo rdečih črt, poleg grajščine «Na Kalcu» (slov. pesnik Miroslav

Vilhar se je tu rodil 8. septembra 1818. l., umrl pa 6. avg. 1871. l. — tu je bil tudi sklican tabor 9. maja 1869. l.). Nato malo časa po poljskih potih, potem pa vprek čez pašnik Bačke vasi (kjer se ona rdeča znamenja prav pogostoma vidijo, da bi nobeden ne zašel), skozi hraščevje «Rosa», po Bački gozdni poti, mimo križa na Blato (830 *m*). Na desnici lepa jelševina «Suhi reber», na levici globoki «Bački dol».

Od tod po stezi skozi gozd, precej strmo gori na Črne vrhe (1000 *m*) in skozi Vilov žleb čez pašnike do Mašuna v 3 urah.

Kakih 600 metrov pred Mašunom, pri Ahčevovem laz, se stopi na posestvo Snežniške (Šneperske) grajščine. Pot je, kakor poprej, tudi po gozdnih cestah rdeče zaznamovan do vrha Snežnikovega. Razen tega se vsak potovalec tudi lahko ravna po onih kamenitih znamenjih, ki so za logarske namene postavljeni. Eni so lepo obdelani kameni z rdečimi številkami, ter stoje 200 metrov eden od drugega od Snežniške grajščine v Loški dolini po vseh izpeljanih cestah. Kolikor manjša številka, toliko bliže grada. — Drugi, neobdelani pa tudi z rdečimi številkami zaznamenovani kameni stoje na 0·80 do 1 *m* visokih kopicah ter imajo le ta namen, da logarji, stražniki in delavci vedo, kje da so. — V sledečih vrsticah bomo prve pisali: Kk. = Kilometerski kamen, zadnje: Zk. = Zavedni kamen.

Pred logarsko hišo v Mašunu (1003 *m*) pri Zk. št. 80 neha gozdna pot. Blizu te hiše stoji ob cesti lesena kočica, kjer se po leti dobi vina, kruha, sira itd. — Mimo logarske hiše se gre proti Kk. št. 200 ali Zk. št. 125 na Šenburgovi cesti in po tej naprej do Kk. št. 180 ali Zk. št. 126, kjer se odcepi Hermanova cesta; po tej navzgor, poleg rdečih črt, do napisa: «Na Snežnik» (Zk. št. 162, 1140 *m* nad morjem), potem na desno kvišku po strmi gozdni stezi, mimo Zk. 161, 160 do Zk. 157 (1300 *m* vis.). Tukaj je tudi konec Hermanove ceste, katera po velikem ovinku do te visočine dospe; do tukaj je mogoče peljati se. Dva napisa kažeta obe poti čez Peklo in čez Jato na Snežnik.

Čez Jato. Od Zk. št. 157 po gozdnih stezah k Zk. št. 158, 219, 218, 220, strmo poleg znamenj do tja, kjer ni več družega nego nizko grmovje; tega se ogibaje, okoli Malega Snežnika na južni strani, gori do sedla (1680 *m* vis.) med Malim in Velikim Snežnikom na severno stran, kjer se ta pot zedini z ono, ki pelje čez Peklo. Na neki skali na desno se bere: «Na Jato», na levo: «Na Peklo».

Čez Peklo. Od Zk. št. 157 mimo Zk. št. 156, 154 v globoko dolino Peklo (1240 *m*), od Zk. št. 153 kvišku mimo Zk. št. 222, 223 k Zk. št. 224 (1382 *m*), od koder izpeljana stezica najprej skoz lepo bukovje, potem pa skoz nizko borovje prav strmo pelje do sedla (1680 *m*) med Velikim in Malim Snežnikom

in do znamenj, ki peljejo iz Jate. — Od tod poleg rdečih črt do vrha (1796 *m*) (Mali Snežnik [1689 *m*] proti zahodu). Od Mašuna do vrha čez Jato $3\frac{3}{4}$ ure, čez Peklo $2\frac{1}{2}$ — 3 ure. Skupaj od Št. Petra do vrha Velikega Snežnika $6\frac{1}{2}$ — $7\frac{3}{4}$ ure s kratkimi počitki vred.

Gostilne v Zagorji: A. Čotič, vdova.

F. Princ vulgo Maslo.

» v Št. Petru: A. Lavrenčič.

I. Korošec.

I. Špilar.

Kopališče Bela

(Bad Vellach) na Koroškem, železniška postaja
Sinča Vas (Kühnsdorf), na koroško-štajersko-
kranjski meji, ob vznožji Jezerskega vrha in
pri vhodu v dolino Kočno, klimatične toplice
(850 m nadm. višine), s krepilno

železnato in natronsko slatino,
rudninske
in mrzlovodne kopeli.

Dobra postrežba, ugodna stanovanja ob
zmernih cenah. Izkušeno zdravljenje pomanj-
kanja krvi, nervoznosti, ženskih bolezni itd.

Pošta in brzojav v zdravilnici.

Bolnikom, kakor tudi turistom in družbam se
najuljudneje priporoča lastnik

JOS. GROSS.

Priporočajo se

za letovišče sledeči kraji:

Na Štajerskem:
Mozirje, Vransko,
Gornji Grad,

Na Koroškem: **Ljubno in Luče.**
Železna Kaplja, Bela in Jezero.

Na Kranjskem: **Kamnik.**
 „Slov. plan. društvo.“

Ljubno v Savinski dolini

P. n. turistom priporočam svojo gostilno, kjer se dobí pristno štajersko vino, Graško marcijsko pivo, dobra jedila, zlasti sloveče savinske postvri. Sobe za prenočevanje po nizkih cenah.

Vozovi se priskrbijo na vse kraje, ravno tako nosači.

Jože Benda,
 gostilničar in mesar v hiši g. Frana Petka.

Gostilna „Pri Raduhi“
poprej „Pri Igli“
v Lučah — Spodnji Štajer,

kateri kraj leži ob izlivu Lučnice v bistro Savino, 520 m nad morskovo površino, ob vznožji Savinskih planin, v krasni dolini, priporoča se turistom in drugim tujcem s svojo izvrstno postrežbo v jedi in pijači po najnižjih cenah.

Ta gostilna ima jako snažne sobe ter je opravljena s popolnoma novim pohištvom turistom v najboljše prenočišče.

N. Zanier.

Od Luč, kjer se nahaja tudi poštni urad in kjer je sredina med Ljubnim in Solčavo, dospo se v treh četrtih ure do divnoromantične „Igle“, v 2 urah v Solčavo in dalje v prekrasno Logarjevo dolino s „slapom pod Rinko“. Iz Luč se potuje na 2065 m. visoko Raduho in 2350 m. visoko Ojstrico. Poti so rdeče zaznamenovani.